

Syrjäharjuntien (Killintien) ja Norrintien asemakaavamuutos

Kaavaselostus 18.6.2025

ei mittakaavassa

Kunnanhallituksen päätös 27.4.2015 §138
OAS- ja luonnosvaiheen nähtävilläolo 27.2.-28.3.2017
Kaavaehdotuksen nähtävilläolo 26.9.-27.10.2024
Voimaantulo 14.4.2026
päivitetty 14.4.2026

Tammelan kunnan kaavoitus
Mika Mäkelä
Hakkapeliitantie 2
31300 Tammela
puh 040 6578077
mika.makela@tammela.fi

TUNNISTETIEDOT

Kaavan nimi: Syrjäharjuntien (Killintien) ja Norrintien asemakaavamuutos
Kunta: Tammela
Korttelit: 152, 153, 154, 164, 172B, 172C, 850, 851 ja 851B
Kaavan laadittaja: Tammelan kunta
Kaavan laatija: Tammelan kunta
Mika Mäkelä
Hakkapeliitantie 2
31300 Tammela
puh 040 6578077
mika.makela@tammela.fi

Aloittaminen:

Kunnanhallitus käsitteli 27.4.2015 em. kaavaesitystä ja päätti aloittaa asemakaavamuutoksen Jussilan asemakaavaan sijoittuvalle Killintien alueelle.

Aluetta laajennettiin v. 2015 aikana ja 14.3.2016 kunnanhallitus päätti hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelman kaavoitustyön pohjaksi ja hyväksyi asetettavaksi osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä 1.2.2016 päivätyn luonnoksen vireilletulo- ja luonnosvaiheen asiakirjoina nähtäville.

Kunnanhallitus päätti asettaa Killintien asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma- sekä luonnosvaiheen nähtäville 30 päivän ajaksi kunnanviraston teknisten palveluiden toimialle ajalla 27.2.-28.3.2017.

Ympäristölautakunta päätti asettaa asemakaavamuutoksen ehdotusvaiheen nähtäville 30 päivän ajaksi kunnanviraston teknisten palveluiden toimialalle ajalla 26.9-27.10.2024.

Nähtävillä:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 27.2.-28.3.2017
Luonnosvaiheen kaavakartta selostuksineen 27.2.-28.3.2017
Ehdotusvaiheen kaavakartta selostuksineen 26.9.-27.10.2024

Hyväksymispäivämäärät:

Tammelan ympäristölautakunta 25.6.2025

Voimaantulo: 14.4.2026

Selostuksen sisällysluettelo

1	TIIVISTELMÄ.....	4
1.1	Kaavaprosessin vaiheet	4
1.2	Asemakaava	4
1.3	Asemakaavan toteuttaminen	5
2	LÄHTÖKOHDAT	5
2.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	5
2.1.1	Alueen yleiskuvaus	5
2.1.2	Alueen kehitys.....	5
2.1.4	Luonnonympäristö	7
2.1.5	Pohjavesi	7
2.1.6	Liikenne.....	8
2.1.7	Rakennettu ympäristö.....	8
2.1.8	Maanomistus	14
3	KAAVATILANNE	14
3.1	Maakuntakaava.....	15
3.2	Yleiskaava	15
3.3	Asemakaava	16
3.4	Kaava-alueita koskevat päätökset ja selvitykset	16
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET.....	17
4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve.....	17
4.2	Osallistuminen ja yhteistyö	17
4.2.1	Osalliset.....	17
4.2.2	Vireilletulo	18
4.2.3	Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset	18
4.2.4	Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely	19
4.3	Asemakaavan tavoitteet.....	20
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	20
5.1	Kaavan rakenne	20
5.1.1	Mitoitus	20
5.1.2	Palvelut.....	21
5.2	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	21
5.3	Aluevaraukset.....	21
5.3.1	Kaavakartta.....	21
5.3.2	Korttelialueet	21
6	ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET	24
6.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	24
6.2	Vaikutukset liikenteeseen.....	24
6.3	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja asumisympäristöön	25
6.4	Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.....	25
6.5	Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin	25
6.6	Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen	25
7	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	25
7.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat.....	25
7.2	Toteutuminen ja ajoitus	26
7.3	Nimistö.....	26
7.4	Toteutuksen seuranta.....	26
	LIITTEET.....	27

1 TIIVISTELMÄ

1.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 27.4.2015 §138 aloittaa asemakaavamuutoksen ja hyväksyi asetettavaksi vireilletulo- sekä luonnosvaiheen asiakirjoina osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä 1.2.2016 päivätyn asemakaavaluonnoksen MRL 62 §:n ja 63 §:n mukaisesti yleisesti nähtäville 14 päivän ajaksi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos olivat julkisesti nähtävillä Tammelan kunnantoinimiston teknisellä osastolla sekä kunnan kotisivuilla internetissä 27.2.-28.3.2017 välisenä aikana.

Ehdotusvaiheen kaavakartta, kaavaselostus sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma olivat julkisesti nähtävillä Tammelan kunnantoinimiston teknisellä osastolla sekä kunnan kotisivuilla 26.9.-27.10.2024 välisenä aikana.

Nähtävillä oloista kuulutettiin Forssan lehdessä ja kunnan kotisivuilla internetissä. Maanomistajille ja naapureille ilmoitettiin tarvittaessa kirjeitse kaavoituksen aloittamisesta, luonnoksen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta ja kaavan ehdotusvaiheen nähtävillä olosta.

Ympäristölautakunta hyväksyi kaavan kokouksessaan 25.6.2025 § 39.

Kaava kuulutettiin voimaan 14.4.2026.

1.2 Asemakaava

Asemakaavamuutoksen tarve nousi esiin, kun Killintien katualueen lunastustoimitus käynnistettiin. Alueen maanomistajia ilmaisi vastustavansa katualueen lunastusta voimassa olevan vuoden 2014 kaavan mukaan. Killintie on nykyisellään varsin kapea ja rakennuskanta sijoittunut paikoin hyvin lähelle katua. Kaavan katuvaraus piennaralueineen veisi rakennusten pihapiiristä alueita tavalla, joka koettiin epäoikeudenmukaisena suhteessa nykyiseen katuun ja sen pientareeseen.

Asiaa käsiteltiin kunnanhallituksessa 27.4.2015 (§ 138) ja päätettiin käynnistää asemakaavamuutostyö siten, että ensin selvitetäisiin asiaa katusuunnitelmatasoisesti ja tämän seurauksena laadittaisiin kaava siten, ettei liiallista katuvarausta kaavoitettaisi.

Killintien katuvaraus on voimassa olevassa asemakaavassa 10–11 metriä, mikä on jokseenkin vastaava kunnan muiden katujen kaavavarausten kanssa. Killintiellä on kuitenkin tarvetta liikenneturvallisuuden parantamiseksi, minkä vuoksi katualueeseen on tutkittu kevyen liikenteen väylän lisäämistä. Koska alue on jo rakennettu, kyseessä olisi ennemminkin reunakivellinen jalkakäytävä.

Killintien varrella on vastustusta kevyen liikenteen väylää kohtaan, mutta toisaalta toiveita hidastetöysoisistä tai liikennettä hidastavista kavennuksista.

Killintien osalle pyritään kaavoituksessa vaihtoehtoon, jossa katuvarauksen leveys olisi noin 10 metriä kautta koko tien siten, että kadulle jäisi reuna-alueita minimissään noin metri. Näin katurajaus ei nykyisessä tilanteessa rasittaisi kiinteistöjä liikaa, mutta jalkakäytävän rakentaminen olisi tulevaisuudessa vielä mahdollista.

Kaavaehdotuksessa Killintie on ehdotettu nimenä muutettavaksi Syrjäharjuntieksi, koska katu jatkuu tämän nimisenä ja samalle tielle osoitetut eri nimet aiheuttavat turhaa sekaannusta. Samoin on ehdotettu

Koulutien nimen muutosta samasta syystä Syrjäharjuntieksi. Tammelan uusi koulukeskus ei tarvitse tätä nimeä, koska käynti kouluun on Tammelantien ja Kyöpelintien kautta.

Norrintien osalla kyse on kaavan katuvarauksen siirtämisestä toteutuneen tilanteen mukaiseen kohtaan.

Asemakaavalla luodaan lisäksi muutamia uusia asuinkäyttöön tarkoitettuja tontteja sekä mahdollistetaan nykyisin yleisessä käytössä olevien rakennusten käyttötarkoitusten muutoksia esimerkiksi asumiseen. Koska ajatuksena on suunnata rakennuksia nykyistä enemmän asuinkäyttöön, on niiden lähelle suunniteltu uusi lähivirkistysalue kaava-alueen länsiosaan.

1.3 Asemakaavan toteuttaminen

Alue on pääosin kaavan mukaisesti rakentunut. Muodostettujen uusien tonttien rakentaminen toteutuu tarvittaessa yksityisten tontinomistajien aloitteesta. Killintien ja Koulutien nimien muutos Syrjäharjuntieksi sekä uusi lähivirkistysalue kaava-alueen länsireunaan toteutuvat kaavan hyväksymisen myötä. Nykyisen Killintien alueelle sijoittuva jalkakäytävä toteutuu Tammelan kunnan niin päätettäessä.

2 LÄHTÖKOHDAT

2.1 Selvitys suunnittelualan oloista

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Asemakaava-alue käsittää Tammelan keskustassa sijaitsevien Killintien ja Norrintien katualueet ja niitä reunustavat kiinteistöt. Alueella sijaitsee eri toimintoja kuten asumis-, palvelu-, liikenne- ja virkistystoimintoja. Alueen hallitsevin elementti on sen pohjoispuolella sijaitseva Syrjänharjun harjualue, josta avautuu näkymä laajalle tasankoalueelle. Asemakaavamuuotosalueen koko on noin 18,5 hehtaaria.

2.1.2 Alueen kehitys

Alue on ollut vielä 1800-luvun alussa pelto- tai metsäaluetta Tammelan vanhan kylän sijaitessa Pyhäjärven rannalla. Vanhalta kylältä on kulkenut polku kirkolle, josta tiestö on jatkunut kohti Kydön kylää (Forssaa) ja Syrjänharjun viertä pitkin kohti Kuustoa (Forssaa).

Kuva. Ote kuninkaan kartastosta alueelta (1776–1805).

Senaatinkartassa noin vuodelta 1880 on kirkonkylän asutus merkitty selkeämmin. Kirkko on edelleen omassa yksinäisyydessään nykyisen Tammelantien ja kirkonkylältä johtavan polun (nykyinen kevyenliikenteen reitti) risteyksessä. Forssaan johtavan Tammelantien varteen on kuitenkin alkanut tulla asutusta, nykyisten lastenpäiväkoteina toimivien vanhojen koulurakennusten vaikutuksesta.

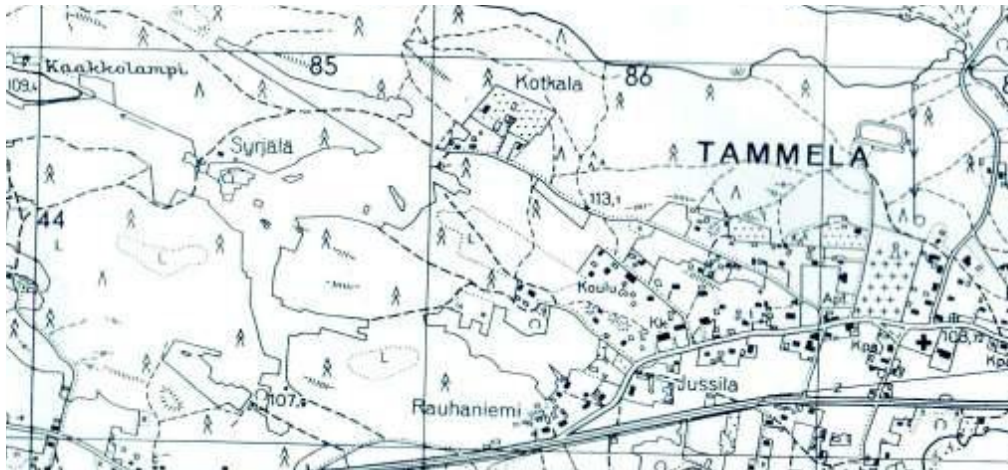

Kuva. Ote senaatin kartastosta alueelta (1860–1914).

Kuva. Ote pitäjänkartasta 1922.

Aikanaan väljästi rakennettu ja jossakin määrin mäkitupalaisten asuttama Killintien ympäristö on uudistunut 1900-luvun jälkipuoliskon ja 2000-luvun rakennustoiminnan myötä.

Kuva: Ote peruskarttalehti 2113 07, kartoitus 1957, ilmak. 1956, painettu 1960.

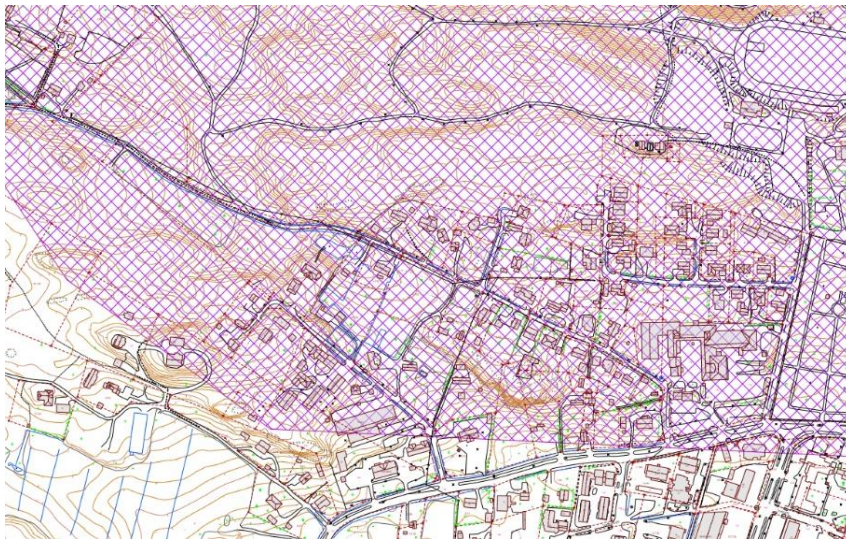
2.1.4 Luonnonympäristö

Suunnittelualueelle sijoittuu havupuuvältaista kangasmetsää ja rakennettua taajamaa. Alueen pohjoisreunalla kulkee itä – länsisuuntainen Syrjänharju. Maaperä on suurimmalta osin hiekkaa ja soraa. Harjussa on joitakin sorakuoppia.

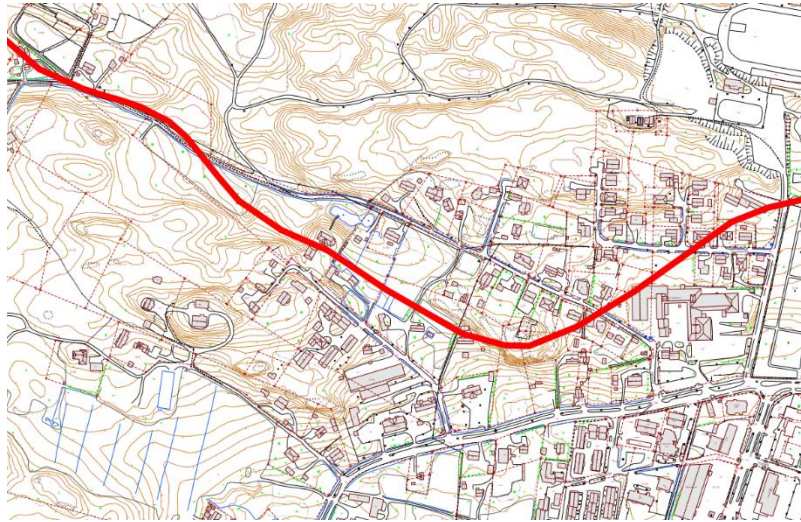
Syrjänharjun eteläpuoli on loivaa ja korkeuserot vähäisiä. Alueen metsät ovat osin kuusi- osin mäntyvaltaisia kangasmetsiä. Kalliopaljastumia on jonkin verran. Harjun ja järven väliselle tasankoalueelle on syntynyt asuinrakentamista. Alueelle on asumisen myötä muodostunut puutarhakasvillisuutta, osittain jopa vanhaa ja säilyttämisen arvoista. Norrintien ja Killintien välissä on toimiva taimitarha-alue.

2.1.5 Pohjavesi

Alue sijoittuu selvityksien mukaan pohjavesialueelle ja sen muodostuma-alueelle. Alueella rakentamisvaiheessa tehtävät toimenpiteet tai käsiteltävät aineet saattavat aiheuttaa ympäristövaikutuksia, ellei niihin varauduta suunnittelu ja rakentamisvaiheessa.

Kuva. Pohjavesialue.

Kuva. Pohjaveden muodostumisalue.

2.1.6 Liikenne

Alueen liikenne perustuu olemassa olevaan katuverkkoon. Koulutien varrella on lyhyt kevyenliikenteenväylä.

2.1.7 Rakennettu ympäristö

Suunnittelualue on melko väljää omakotitaloaluetta. Alueen palvelut ovat Tammelan kunnan koulukeskus, päiväkotiki ja Käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, joiden lisäksi palveluita löytyy viereisestä Tammelan taajama-alueen keskustasta. Osa-alueen työpaikoista suurin osa on ed. mainittujen palvelujen synnyttämiä.

Tammelan kirkonkylälle on ominaista lukuisat hyvin hoidetut puutarhat, joita sijaitsee myös asemakaavamuutoksen kattamalla alueella. Erittäin edustava on vanhan kansakoulun pihapiiri. Harjulan (Nurkkala) ja Wikstenin omenatarhat kuuluvat myös oleellisena osana Tammelan kirkonkylään.

Rakennusinventoinnin perusteella suunnittelualueella on 13 säilyttämisen arvoista rakennusta. Näistä on rakennussuojelulain nojalla suojeltu vanha käsityökoulun rakennus. Kaavaa laatiessa on lisäksi päädytty suojelemaan kansakoulurakennuksen pihapiirissä 1800-luvulta peräisin oleva talousrakennus, jotta arvokkaan tontin kokonaisu ympäristö säilyisi. Tarkemmin alueen rakennuskannasta ja suojeluehdotukset kerrotaan vuonna 2009 tehdyssä Vorsi-inventoinnissa sekä vuonna 2003 tehdyssä Kulttuurimaisema- ja rakennusinventoinnissa. Voimassa olevassa Jussilan alueen asemakaavassa on inventoinnin perusteella suojeltu seuraavat alla olevat kohteet.

3:21 Kotimäki, kortteli 153 tontti 8

Kiinteistöllä oleva pienasumus on ilmeisesti kuulunut kirkonkellojen soittajalle ja sen rakentaminen ajoittuu 1800–1900-lukujen vaihteeseen. Puuaidoin rajattu piha-alue sijaitsee vanhan Tammelan-Forsasantien mutkassa. Alueella on ennen ollut muitakin itsellisten asumuksia. Nykyään taajamakohtaa hallitsee koulukeskus. Rakennuksen vierestä kulkee puitten varjostama pihakujanne viereiselle tontille.

Kuva. Kotimäen rakennus.

3:78 Mäkipelto, kortteli 153 tontti 2

Kiinteistöllä oleva rakennus on rakennettu 1950-luvun taitteessa ja on tyypillinen jälleenrakennuskauden yksilö. Rakennus on säilyttänyt hyvin aikakauden ominaispiirteensä.

Kuva. Asuinrakennus Killintieltä.

6:217 Syrjälä, kortteli 154 tontti 4

Kiinteistö sijaitsee Tammelasta Forssaan vievän vanhan kirkkotien varrella. Syrjälä on tiettävästi rakennettu 1920-luvulla Mustialan emätilan torpparin asuinrakennukseksi. Rakennuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsee uudempi rakennus. Syrjälä on sijoittunut hienon avokallion vierelle puutarhamaiseen ympäristöön. Tien toisella puolella on laaja hedelmätarha.

Kuva. Syrjälän asuinrakennus.

6:161 Kesäkallio, kortteli 152 tontti 1

Kiinteistöllä oleva asuinrakennus on osa puutarha-alueen suurempaa rakennusten kokonaisuutta.

Kuva. Kesäkallion rakennus.

3:214 Lepola, kortteli 153 tontti 18

Lepolan rakennus on alun perin 1800-luvulta, johon viittaavat rakennusmassa sekä ikkuna-aukkojen muoto. Ajan myötä rakennukseen tehdyt muutokset ovat heikentäneet sen rakennustaiteellista arvoa. Rakennus kuuluu Tammelan yhteen vanhimmista säilyneistä rakennuskokonaisuuksista.

Kuva. Lepola Norrintieltä kuvattuna.

3:213 Ala-Lepola, kortteli 153 tontti 17

Mäenrinteeltä Tammelantien ympäristöön työntyvän Ala-Lepolan kookas, harjakattoinen ja klassistinen asuinrakennus on säilynyt perinteikkäässä asussa. Se rakennettiin vuonna 1936 eli suunnilleen samoihin aikoihin kuin vieressä olevat kansakoulun käytössä olleet rakennukset. Yhdessä niistä muodostuu eheä nauhamaista kylärakennetta edustava taajamavaihe muulta osin paljon hajanaisempaan ydinkeskustaan. Kunnallisena päiväkotina toimivan rakennuksen piha on menettänyt entistä puutarhamaisuuttaan.

Kuva. Ala-Lepolan rakennus kuvattuna Norrintien ja Tammelantien kulmuksesta.

6:27 Nurkkala, kortteli 152 tontti 2

Nurkkalan tilan päärakennus on rakennettu ennen vuotta 1920. Vuonna 1960 rakennusta on laajennettu ja peruskorjattu. Tilan talousrakennukset ovat osa toimivaa puutarhaviljelyaluetta, joka levittäytyy Norrintien ja Syrjäharjuntien väliselle alueelle.

3:5 Talttavaara ja 11:3 Kirkon koulu, kortteli 172 tontti 1 (kaavaehdotuksessa kortteli 172B tontti 1)

Tammelan kirkonkylän kansakoulurakennus otettiin käyttöön 1867, ja tänä päivänä se on Kanta-Hämeessä säilyneistä pitäjien kansakouluista vanhimpia. Uusrenessanssin tyylipiirtein somistetun puukoulun suunnitteli lääninarkkitehti G. Th. Chiewitz. Maisemallisesti rakennus sijoittuu kirkonkylän vanhaan nauhamaiseen kyläympäristöön. Tammela toimi edelläkävijänä koulukasvitarhanviljelyssä, ja koulutontilla onkin säilynyt puutarhamainen alue.

Kuva. Kirkon koulu.

Kansakoulun naapurissa sijaitsee veistokoulun tiloiksi 1877 valmistunut puukoulu. Rakennusta on laajennettu alkuperäisestä 1884–86. Nykyisin rakennus toimii päiväkotitiloina. Veistokoulun arkkitehtuuri on yksinkertaisempaa kuin päärakennuksen. Rakennus liittyy 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun aikana rakentuneeseen nauhamaiseen kyläasutukseen. Käsityökoulun rakennus on suojeltu rakennussuojelulailla.

Kuva. Käsityökoulu kuvattuna Norrintien ja Tammelantien risteyksestä.

3:5 Talttavaara, kortteli 172 tontti 6 (kaavaehdotuksessa korttelit 172C tontti 1 ja 172B tontit 2 ja 3) Kiinteistöalueella sijaitsee Tammelan käsi- ja taideteollisuuskoulun käyttöön rakennettu puinen koulurakennus. Se on valmistunut vuonna 1924 ja sitä on korotettu 1930-luvulla ja jatkettu 1940- ja 1960-luvulla. Kookkaassa rakennuksessa on rakennusajankohdan koulurakentamisessa käytettyjä pelkistetyn klassismin tunnusmerkkejä: kuusiruutuiset ikkunat suurin vuorilaudoin, suuri runkosyvyys ja yhtenäinen pystylaudoitus peiterimoin. Viimeisintä laajennusta ei ole tyyllillisesti sovitettu vanhaan osaan. Pihassa oleva pajarakennus on 1900-luvun alkupuolelta.

Kuva. Käsi- ja taideteollisuuskoulun rakennuksen kaakkoisnurkka Norrintiellä.

Alempana Norrintiellä kiinteistöllä sijaitsee taitekattoinen asuntorakennus (ns. Aksuntalo), joka on viime vuosina ollut vaille käyttöä. Viimeksi talossa on lyhyesti toiminut Nikkarin puoti.

Kuva. ns. Aksuntalon koillisnurkka.

Kiinteistön alueella sijaitsee myös vuonna 1969 valmistunut oppilaitosrakennus, jonka arkkitehtuurissa on rakennusajankohdan tyyppipiirteinä nauhafasadit ja erilaisten julkisivumateriaalien käyttö: vaaleiden tiiliseinien lisäksi on tumman ruskeaksi käsiteltyä puupaneelia.

Kuva. Vuonna 1969 valmistunut oppilaitosrakennus.

3:44 Waaranpää, kortteli 172 tontti 7 (kaavaehdotuksessa uusi kortteli 172C tontti 2)

Waaranpään asuintalo on rakennettu vuonna 1936, ja se edustaa funkista. Waaranpään on rakennuttanut Tammelan Kotiteollisuuskoulun johtaja Vihtori Norri. Rakennus sijaitsee käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen naapurissa. Pihalla on sementtitiilestä muurattu talousrakennus.

Kuva. Waaranpään päärakennus.

Virkistys

Alueen pohjoisreunan Syrjänharju on säilynyt laajana metsäalueena (lähivirkistysalue). Killintien ja Norrintien välisellä alueella on voimassa olevassa Jussilan asemakaavamutoksessa lähivirkistysalue.

Muinaismuistot

Suunnittelualueelle on tehty arkeologinen inventointi Museoviraston ja Hämeen liiton toimesta 2006.

Kaava-alueelta tunnetaan yksi arkeologinen kohde, irtolöytöpaikka *Vanha kansakoulu* (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000006894, rautakautisen kuppikiven kappale). Löytö tehtiin vuonna 1988 Tammelan kirkonkylän vanhan kansakoulun kiviaidasta.

Toinen arkeologinen löytöpaikka tunnetaan kaava-alueen länsipuolelta, *Syrjäharju* (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000046816, rautakautinen/historiallinen nuolenkärki). Kaava-alueen läheisyydessä, sen kaakkoispuolella, sijaitsee myös muu kulttuuriperintökohde *Tammela (Tammela kyrkieby)* (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000005350, historiallinen kyläpaikka). Tammelan historiallinen kylätontti on sittemmin jäänyt nykyisen kirkonkylän rakennuskannan alle.

2.1.8 Maanomistus

Maa-alueen omistavat suurimmaksi osaksi yksityiset maanomistajat. Kunta omistaa koulukeskuksen maa-alueen ja Norrintien varren päiväkotij- ja koulukiinteistöt sekä koillisosan virkistysalueet.

3 KAAVATILANNE

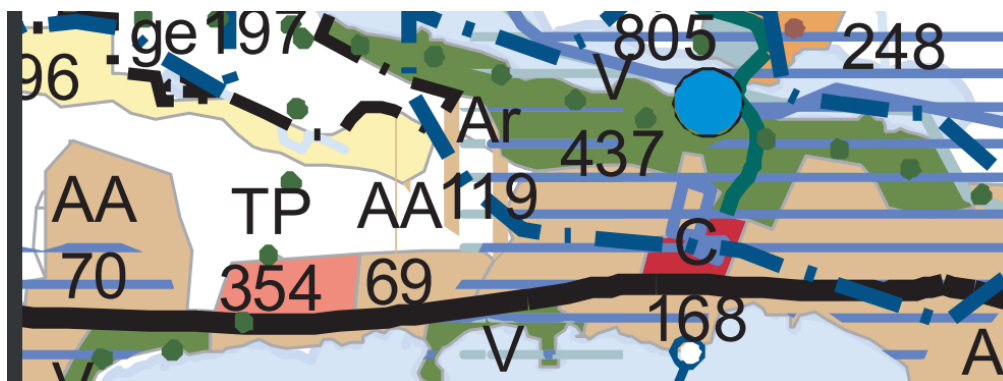
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen.

3.1 Maakuntakaava

Alueelle on voimassa Hämeen liiton Maakuntakaava 2040, joka tullessaan voimaan 12.9.2019 kumosi vuonna 2006 vahvistetun kokonaismaakuntakaavan sekä 1. vaihemaakuntakaavan ja 2. vaihemaakuntakaavan.

Maakuntakaavassa alue on osittain varattu taajamatoimintojen alueeksi (A). Alueen eteläosa on taajamatoimintojen reservialuetta (Ar). Syrjänharjun alue on virkistys-, retkeily- tai ulkoilualue (V). Lisäksi alue kuuluu miltei kokonaisuudessaan tärkeään pohjavesialueeseen. Lisäksi kaava-alue kuuluu pääosin maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (sinertävä vaakaviivitus).

Kuva. Ote maakuntakaavasta.

3.2 Yleiskaava

Alueella on voimassa Keskusta-Mustialan osayleiskaava, jonka Tammelan kunnanvaltuusto hyväksyi 19.3.2018 (§ 7). Yleiskaavassa alueelle on merkitty pientalovaltainen asuinalue (AP) ja pientaloasumisen laajentumisalueet (AP ja AP-2). Rakentamisesta vapaaksi jäävät alueet kuten Syrjänharju on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL). Koulurakennukset ovat julkisten palvelujen, hallinnon ja asumisen aluetta (PY-2). Syrjänharju reuna-alueineen on pohjavesialuetta (pv). Killintien pohjoispuolelle on merkitty kevyen liikenteen väylä. Alueelle on myös merkitty useita ulkoilureittejä sekä ohjeellinen uusi katulinjaus Killintieltä etelään. Keskelle kaavamuutosaluetta sijoittuu puutarhojen tai taimitarhojen alue (MP). Kaavamuutoksen itäosaan sijoittuu puolestaan maa- ja metsätalousvaltainen alue (M). Numeroinnit osoittavat kulttuurihistoriallisesti merkittävän säilytettävän rakennuksen tai tilan. Käsityökoulun rakennus on rakennus-suojelulain nojalla suojeltu kohde (RS).

- Tammelan Killintien ja Norrintien kaavamuutosalueen luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä liito-oravaselvitys 2024–2025. Suomen luontotieto oy / Jyrki Matikainen, 2025.
- *Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt*. Hämeen liitto 2019.
- Rakennettu kulttuuriympäristö; Museovirasto 2010.
- Keskustan rakennuskantaa on inventoitu Hämeen ympäristökeskuksen Vorski-inventoinneissa, inventoijana Laura Vikman, Tammelan kunta, 2009
- Kulttuurimaisema- ja rakennusinventointi on tehty Tammelan taajaman asemakaavan muutosta ja laajennusta varten vuonna 2003; Kaavatalo Oy/ ark. Alf Lindström, 2003, päivitetty 2009.
- Lounais-Hämeen ja Rengon muinaisjäännökset, toim. Minna Seppänen, Hämeen liiton julkaisu V:88 2008.
- Forssan seudun pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on tehty vuonna 2006, Insinööri-toimisto Paavo Ristola / Tammelan kunta.
- Arkeologiset inventoinnit Tammelassa. Johanna Enqvist ja Petro Pesonen. Museovirasto 2005,
- Maakunnan rakennuskantaa on inventoitu ja inventoinnit koottu kirjaksi Rakennettu Häme, Hämeen liitto 2003.
- Luontoselvitys Tammelan taajaman asemakaavan muutosta ja laajennusta varten vuonna 2000; Kaavatalo Oy/ Hannu Alén.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Killintien osalta mahdollistetaan kapean jalkakäytävän toteuttaminen, Norrintien osalta korjataan katuvarauksen sijoittuminen toteutuneen tilanteen mukaisesti. Samalla on mietitty kunnan omistuksessa olevien kiinteistöiden tulevaisuuden käyttömahdollisuuksia ja muodostettu kiinteistön omistajien pyynnöstä uusia tontteja ja korjattu voimassa olevassa asemakaavassa olleiden tonttien rajoja tonttien omistajien tahdon mukaisesti.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

4.2.1 Osalliset

Osallisia ovat maanomistajat sekä kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muuhun oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

Yksityiset / yritykset

- maanomistajat
- asukkaat
- alueen yrittäjät
- muut alueella toimivat yritykset (sähköyhtiöt, puhelinyhtiöt, jätehuolto-yhtiöt)
- alueella tai siihen liittyen toimivat yhdistykset
- naapurit
- kuntalaiset

Viranomaiset

- Forssan kaupunginhallitus
- Hämeen liitto
- Hämeen ELY-keskus (ympäristö)
- Museovirasto (nykyisin Hämeenlinnan kaupunginmuseo, alueellinen vastuumuseo)

- Kanta-Hämeen aluepelastuslaitos
- Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä (nykyisin Riihimäen kaupunki, Etelä-Hämeen ympäristöterveys)

Tammelan kunta

- ympäristölautakunta
- tekninen lautakunta

4.2.2 Vireilletulo

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 27.4.2015 §138 aloittaa asemakaavamuutoksen.

4.2.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos olivat julkisesti nähtävillä Tammelan kunnantoimiston teknisellä palvelualueella sekä kunnan kotisivuilla internetissä 28.8.-11.9.2017 välisenä aikana. Nähtävillä olosta kuulutettiin Forssan lehdessä ja kunnan kotisivuilla internetissä. Maanomistajille ja naapureille ilmoitettiin tarvittaessa kirjeitse kaavoituksen aloittamisesta sekä luonnoksen että osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainituilta tahoilta pyydettiin lausunnot osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä kaavaluonnosta koskien.

Lausunnot saatiin Hämeen ELY-keskukselta, Hämeen liitolta, Museovirastolta, Kanta-Hämeen pelastuslaitokselta, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä, Forssan kaupunginhallitukselta, kunnan tekniseltä lautakunnalta ja kunnan ympäristölautakunnalta. Lausujat puolsivat kaavaluonnosta pienin huomautuksin, joista tärkeimmät liittyivät alueen kevyenliikenteen turvallisuuden parantamiseen.

Yksityisiä muistutuksia kaavaan saapui kolme kappaletta alueen kiinteistönomistajilta. Muistutuksissa vastustettiin mm. kevyenliikenteen väylän rakentamiseen tarvittavaa tilaa, istutusalueiden laajuutta sekä pyydettiin muodostamaan uusia tontteja.

Lausunnot ja muistutukset kokonaisuudessaan sekä vastineet niihin ovat selostuksen liitteenä.

Kaavaehdotus

Kaavaa tarkennettiin luonnoksesta ehdotukseen muodostamalla muutamia uusia tontteja sekä tarkentamalla joidenkin tonttien rajauksia. Lisäksi on muutettu Norrintien varrella olevien kunnan omistuksessa olevien tonttien käyttötarkoituksia mahdollistamaan laaja-alaisemmin kiinteistöjen tulevaisuuden kehittämistä sekä muodostettiin samalle alueelle uusi lähivirkistysalue. Ehdotuksessa muutettiin myös Syrjäharjuntie kattamaan nykyiset Killintien ja Koulutien osuudet.

Ehdotusvaiheen kaavakartta, kaavaselostus sekä päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma olivat julkisesti nähtävillä Tammelan kunnantoimiston teknisellä palvelualueella ja kunnan kotisivuilla internetissä 26.9-27.10.2024 välisenä aikana.

Nähtävillä olosta kuulutettiin Forssan lehdessä ja kunnan kotisivuilla internetissä. Maanomistajille ja naapureille ilmoitettiin tarvittaessa kirjeitse ehdotusvaiheen nähtävillä olosta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainituilta tahoilta pyydettiin lausunnot kaavaehdotusmateriaalia koskien.

Lausuntoja saatiin 4 kpl. Näistä Etelä-Hämeen ympäristöterveyden, Hämeen ELY-keskuksen ja Hämeenlinnan kaupunginmuseon lausunnot ja niihin laaditut vastineet on käsitelty liitteissä. Tammelan kunnan tekninen lautakunta antoi lisäksi lausunnon, jossa sillä ei ollut huomautettavaa.

Yksityisiä muistutuksia kaavaan saapui 4 kpl, jotka on esitetty liitteissä niihin laadittuine vastineineen.

Kaavan hyväksymisvaihe

Kaavan hyväksymisvaiheessa tarkennettiin palautteen pohjalta asemakaavamääräyksiä. Lisäksi muokattiin kaavan länsiosan puistoalueen rajausta ja siirrettiin tässä yhteydessä tontti korttelista 172 B osaksi korttelin 172 C tonttia 1. Lisäksi korttelin 172 B tontille 1 ja korttelin 153 tontille 17 määrättiin rakennusoikeus rakennusrajoin.

4.2.4 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

Osallisia tiedotettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta sekä mahdollisista yleisötilaisuuksista Forssan lehdessä, kunnan kotisivuilla ja ilmoitustaululla sekä ulkopakkakuntalaisille kirjeitse.

Kaavaluonnosvaiheessa saatu osallispalaute koski lähinnä tonttialueiden rajauksia, uusien tonttien muodostamisia ja Killintien leveyttä. Esitetyt muutokset tehtiin harkiten niiden tarkoituksenmukaisuutta kokonaisratkaisun kannalta. Kaavaehdotusvaiheessa saatu palaute koski mm. pohjaveden suojelumääräyksiä, kaavakartan ja selostuksen kirjoitusvirheitä sekä maisemallisten arvojen tarkempaa huomioimista.

Hyväksytystä kaavasta oli valitusmahdollisuus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle. Päätöksestä ei valitettu, joten kaava on saanut lainvoiman.

Tavoitteellinen aikataulu >>	24.2.2017	24.2.2017	26.9.2024	25.6.2025	14.4.2026
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Kaavaprosessin eteneminen >>

1. Kaavoitus-päätös KH 27.4.2015 §138	2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 30 vrk > mielipide kaavaan	3. Kaavaluonnos nähtävillä 30 vrk > mielipide kaavaan	4. Kaavaehdotus nähtävillä 30 vrk > virallinen muistutus > kunnan vastine muistutukseen	5. Ympäristölautakunnan hyväksymispäätös valitusmahdollisuus hallinto-oikeudelle 30 vrk	6. Voimaantulo
--	---	--	---	--	-----------------------

Osallistumismahdollisuudet >>

Osalliset >	Kunta tiedottaa vireille tulosta, tavoitteista keskusteleminen	Tilaisuus mielipiteen vapaamuotoisempaan esittämiseen kaavaa valmisteltaessa	Mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus > kunta antaa virallisen vastineen	Ilmoitus muistuttajille / kirjallisesti pyytäneille > valitusoikeus hallinto-oikeuteen	kuulutus
Hämeen ELY-keskus >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	oikaisukehoitusmahd.	tiedoksi kirje
Uudenmaan ELY-keskus >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	"	"
Museovirasto >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	tiedoksi	"
Hämeen liitto >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	"	"
Kunnan viranomaistahot >	Kunnanhallitus > asettaa nähtäville	Kunnanhallitus > asettaa nähtäville	Ympäristölautakunta > asettaa nähtäville	Ympäristölautakunta > hyväksyminen	
Tekninen lautakunta >	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/kokous	tiedoksi	tiedoksi

Ympäristölautakunta >	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/kokous	”	tiedoksi
Aluepelastuslautos >	lausunnolle	lausunnolle	”	”	
Lounea Oy>	lausunnolle	”	”	”	
Elenia Oy >	lausunnolle	”	”	”	
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä >	lausunnolle	”	”	”	

Kaavoituksen etenemisestä ilmoittaminen >>

Kuntalaiset ja yhteisöt >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje > Valitusoikeus hallinto-oikeudelle 30 vrk	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)
Omistajat, vuokranhaltijat >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) kirje / neuvottelu	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) kirje / neuvottelu	”	”
Naapurit >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	”	”
Muut kuntalaiset >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	”	”

Toteutunut aikataulu >>	Päivämäärä Kuulutus 24.2.2017 Nähtävillä 28.8.-11.9.2017	Päivämäärä Kuulutus 24.2.2017 Nähtävillä 28.8.-11.9.2017	Päivämäärä Kuulutus 26.9.2024 Nähtävillä 26.9.-27.10.2024	Päivämäärä Kuulutus 22.10.2025	Päivämäärä Kuulutus 14.4.2026
-------------------------	--	--	---	--------------------------------------	-------------------------------------

päivitetty 14.4.2026 Mika Mäkelä

4.3 Asemakaavan tavoitteet

Asemakaavatyön keskeinen tavoite on Killintien jalankulkukäytävän mahdollistaminen, muutamien uusien tonttien muodostaminen, eräiden kiinteistöjen käyttötarkoitusten muutos sekä Syrjäharjuntien muuttaminen kattamaan kadunnimenä nykyiset Killintien ja Koulutien osuudet. Lisäksi on muodostettu uusi lähivirkistysalue kaava-alueen länsiosaan vastaamaan alueen nykyistä käyttöä ja laajentamaan kaava-alueen ulkopuolella olevaa virkistysaluetta.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

5.1.1 Mitoitus

Asemakaava-alue käsittää Tammelan keskustassa sijaitsevien Killintien ja Norrintien katualueet ja niitä reunustavat kiinteistöt. Asemakaavamuutosalueen koko on noin 18,3 hehtaaria.

Osa-alueella väestömäärä ja asuntojen lukumäärä tulee kasvamaan vähäisessä määrin, mikäli uusiksi tontteiksi muodostetut tontit rakentuvat jossain vaiheessa ja nykyisin yleisinä rakennuksina (esim. päiväkodit) toimivat rakennukset muuttuvat asumiskäyttöön. Työpaikkojen määrä ei lisäännä kaavam muutoksen

myötä. Osa suunnittelualueesta on varattu virkistysalueiksi, joka sijaitsee pääasiassa Syrjänharjulla VL-alueena.

5.1.2 Palvelut

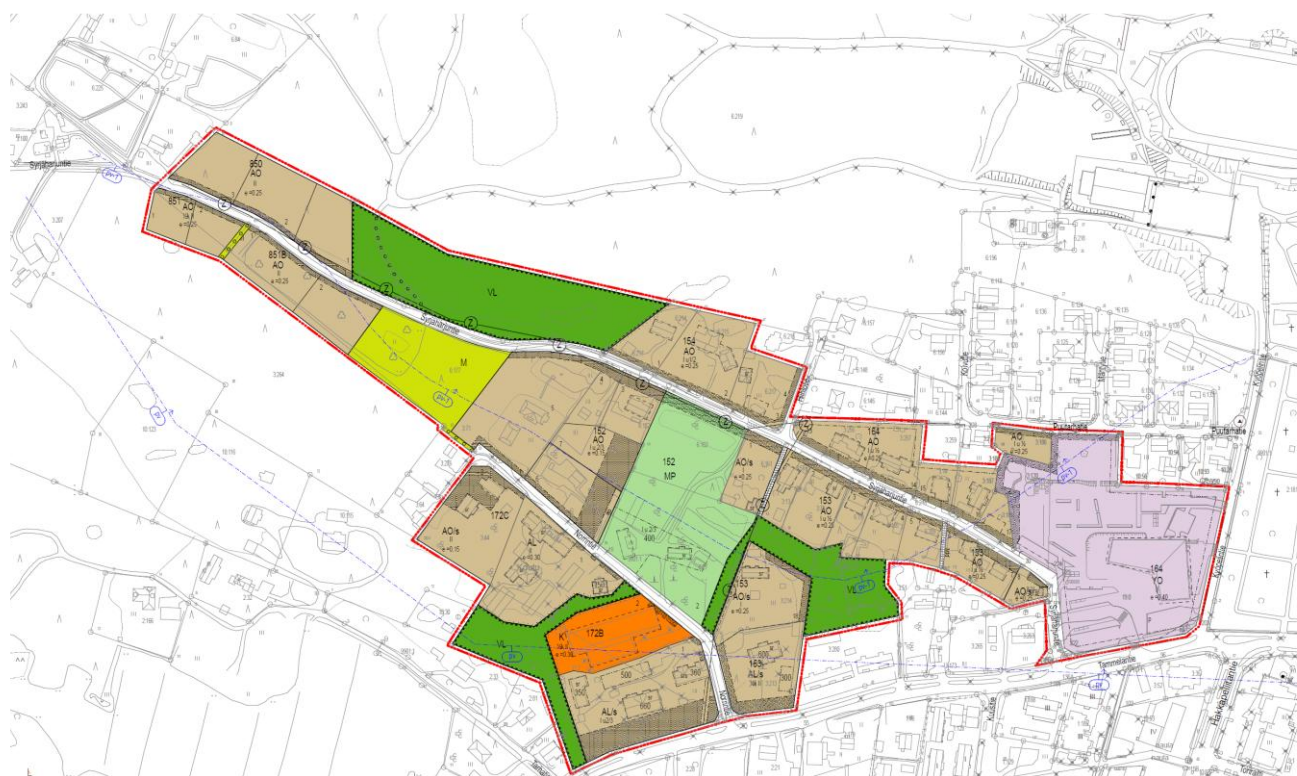
Osa-alueelle on nykyisin sijoittunut suurimmaksi osaksi taajama-alueella oleva opetus- ja päiväkotitoiminta. Tammelan taajaman kaupalliset palvelut sijaitsevat aivan suunnittelualueen vieressä.

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Asemakaavalla mahdollistettu rakentaminen soveltuu muuhun ympäristöön.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Kaavakartta

5.3.2 Korttelialueet

Korttelialueille on merkitty rakennusalat, rakennusten suurimmat sallitut kerrosluvut, istutettavat alueet ja rakennusoikeudet pääasiassa tehokkuusluvuilla. Joillekin tonteille on merkitty ohjeellisesti rakennusten sijoituspaikat. Osalle tonttien rajoista on merkitty istutettavat alueet. Taajamakuvaan kannalta tärkeät rakennukset on merkitty suojeltavaksi sr-merkinnällä.

Seuraavassa on esitetty korttelit numeroinnin perusteella järjestyksessä:

Kortteli 152 (AO, AO/s, MP)

Kortteli muodostuu neljästä AO-tontista, yhdestä AO/s tontista ja yhdestä tontista koostuvaksi MP-alueesta (Puutarha-alue).

Tontti 1 on merkitty erillispientalojen korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (AO/s). Uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten sijaintiin, mittasuhteisiin, väreihin sekä pihajärjestelyjen ja toimintojen sijoittamiseen. Kerrosluku on I ja tehokkuusluku 0,25. Asuinrakennus on osoitettu suojeltavaksi sr-merkinnällä.

Tontti 2 on puutarha-alue (MP), jonka kerrosluku on I u1/2. Rakennusoikeutta on osoitettu erillisellä rakennusosalalla 400k-m². Tämän lisäksi vanha rakennus on merkitty suojeltavaksi sr-merkinnällä.

Tontit 3, 4, 6 ja 7 ovat erillispientalojen korttelialuetta (AO). Tonttien kerrosluku on I u 2/3. Tehokkuusluku tonteilla on 0,15. Tontille 7 ajoyhteys on järjestetty Norrintieltä rasiiteena tontin 6 kautta. Ajorasite on yhteinen kiinteistöille siltä osin, kuin kiinteistöjen kulku tapahtuu samaa ajorasitetta pitkin. Tonteille 6 ja 7 on maisemallisesti tärkeän puutarha-alueen luonteen takia merkitty viereiseen tontin 2 MP-alueeseen kytkeytyvä istutettava alue.

Kuva. Korttelin 152 puutarha-alue kuvattuna Killintieltä.

Kortteli 153 (AO, AO/s, AL/s)

Kaavamuutoksen alainen osa korttelia käsittää yhdeksän tonttia.

Tontit 1–8 ovat erillispientalojen (AO) korttelialuetta. Kerrosluku tonteilla on I u1/2 ja tehokkuusluku 0,25. Kulku tonteille tapahtuu Killintieltä. Osalle tonttien rajoista on sijoitettu istutettavat alueet. Tonteilla 2 ja 8 olevat rakennukset ovat kaavassa merkitty suojeltavaksi.

Tontti 17 on merkitty asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (AL/s). Lisäksi alueella on sallittua harjoittaa päiväkotitoimintaa. Uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten sijaintiin, mittasuhteisiin, väreihin sekä pihajärjestelyjen ja toimintojen sijoittamiseen. Tontille kuljetaan Norrintieltä. Korttelin kerrosluku on II. Tontilla (Ala-Lepola) oleva päärakennus on merkitty kaavassa suojeltavaksi ja sille on osoitettu erillinen rakennusala 150k-m². Tämän lisäksi tontille on merkitty mahdollista talousrakennusta varten rakennusala 300k-m².

Tontti 18 on erillispientalojen korttelialuetta, jolla ympäristö säilytetään (AO/s). Tontin tehokkuusluku 0,25. Kerrosluku on yksi. Kulku tontille tapahtuu Norrintieltä. Osalle tontin rajaa on sijoitettu istutettavat alueet. Tontilla (Lepola) oleva päärakennus on merkitty suojeltavaksi.

Kortteli 154 (AO)

Kortteli muodostuu kaavamuutoksen alueella kolmesta erillispientalotontista (AO). Korttelin kerrosluku on I u ½ ja tehokkuusluku 0,25. Kulku tonteille tapahtuu Killintieltä. Osalle tonttien rajoista on sijoitettu istutettavat alueet. Tontilla 3 oleva Syrjälän asuinrakennus on kaavassa merkitty suojeltavaksi.

Kortteli 164 (YO, AO)

Tontti 1 on opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YO). Tontin kerrosluku on II ja tehokkuusluku on 0,40. Tontilla on Tammelan kunnan koulukeskus, jossa toimii sekä ylä- että ala-aste. Alueella on erillinen pysäköintipaikan aluevaraus. Kulku tontille on Tammelantieltä, Koulutieltä ja Kyöpelintieltä. Osalle tontin rajoista on sijoitettu istutettavat alueet. Kyöpelintien risteysalueelle on merkitty näkemäalue liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Tontit 13–17 ovat erillispientalotontteja (AO). Tonttien kerrosluku on I u ½ ja tehokkuusluku 0,25. Kulku tonteille tapahtuu Killintieltä. Tonttien rajoille on sijoitettu istutettavat alueet. Tontin 13 alueella on johon varten varattu erillinen alue, joka alkaa Puutarhatien päästä ja jatkuu Hiihtotielle.

Kortteli 172B (AL/s, K)

Tontti 1 on merkitty asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (AL/s). Lisäksi alueella on sallittua harjoittaa päiväkotitoimintaa. Uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten sijaintiin, mittasuhteisiin, väreihin sekä pihajärjestelyjen ja toimintojen sijoittamiseen. Alueen kerrosluku on I u 2/3. Rakennusoikeudet on suojeltujen rakennusten osalta osoitettu erillisillä rakennusaloilla (k-m²). Lisäksi on osoitettu uuden rakennuksen mahdollinen paikka (500k-m²). Osalle tontin rajoista on sijoitettu istutettavat alueet. Alueella toimii taajama-alueen päiväkotitoiminta. Tontilla olevista rakennuksista kaksi on merkitty suojeltavaksi ja Käsityökoulun rakennus on rakennussuojelulain nojalla suojeltu rakennus. Lisäksi tontilla on suojeltu vanha talousrakennus, joka näkyy jo Senaatinkartassa (n. 1880).

Tontti 2 on merkitty liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K). Tontin tehokkuusluku on e = 0,30 ja sallittu kerrosluku II 1/2k. Tontilla sijaitsee vuonna 1969 valmistunut oppilaitosrakennus.

Kortteli 172C (AL/s, AO/s)

Tontti 1 on merkitty asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi, jolle voidaan sijoittaa myös julkista toimintaa (AL/s). Uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten sijaintiin, mittasuhteisiin, väreihin sekä pihajärjestelyjen ja toimintojen sijoittamiseen. Alueen kerrosluku on II ja tehokkuusluku on 0,30. Kulku tontille tapahtuu Norrintieltä. Lisäksi alueella on sallittua harjoittaa päiväkotitoimintaa. Tontilla sijaitseva Tammelan käsi- ja taideteollisuuskoulun käyttöön rakennettu puinen koulurakennus on merkitty kaavassa suojeltavaksi. Tontilla oleva taitekattoinen asuntorakennus (ns. Aksuntalo) on merkitty kaavassa suojeltavaksi ja sille on osoitettu erillinen rakennusala 150k-m². Rakennus on tällä hetkellä vailla käyttöä. Tontilla sijaitsee myös kolme Tammelan kunnan omistuksessa olevaa rivitaloa.

Tontti 2 on merkitty erillispientalojen korttelialueeksi, jonka ympäristö säilytetään (AO/s). Uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten sijaintiin, mittasuhteisiin, väreihin sekä pihajärjestelyjen ja toimintojen sijoittamiseen. Tontin kerrosluku on II ja tehokkuusluku 0,15. Tontin päärakennus on alueen ainoa funkkistyylinen rakennus ja se on merkitty suojeltavaksi.

Korttelit 850 (AO)

Kortteli muodostuu kolmesta erillispientalotontista (AO). Korttelin kerrosluku on II ja tehokkuusluku 0,25. Kulku tonteille tapahtuu Killintieltä. Osalle tonttien rajoista on sijoitettu istutettavat alueet.

Kortteli 851 ja 851B (AO)

Kortteli muodostuu neljästä erillispientalotontista (AO). Korttelin kerrosluku on II ja tehokkuusluku 0,25. Kulkua tonteille tapahtuu Killintieltä. Osalle tonttien rajoista on sijoitettu istutettavat alueet.

4.3.2 Muut alueet

Virkistysalueet (VL)

Osa-alueella on nykyisin kaksi asuinkorttelialueiden väliin sijoitettavaa lähivirkistys- ja puistoaluetta. Uusi lähivirkistysalue katualueille ulottuvine viherkäytävineen on muodostettu kaava-alueen länsiosaan. Metsäinen ja useita teräviä kalliopaljastumia sisältävä alue toimii käytännössä nykyisinkin lähivirkistysalueena. Virkistysalueen eteläpuolella rajautuu kansakoulun tonttiin pitkä kivimuuri, joka on tärkeä säilyttää mm. sen takia, että siitä on löytynyt arkeologinen irtolöytö (rautakautisen kuppikiven kappale, muinaisjäännösrekisteritunnus 1000006894). Osa-alueen suurimman yhtenäisen virkistysalueen muodostaa edelleen Syrjäharjun alue.

Katu – ja liikennealueet (LT)

Osa-alueen keskeiset liikenneväylät ovat Norrintie ja Syrjäharjuntieksi muutettava Killintie. Sen mitoitus on suunniteltu niin, että sen varteen on mahdollista toteuttaa kapea jalkakäytävä.

Eriyisalueet (pv, pv-1)

Suunnittelualue kuuluu pohjavesialueeseen (pv). Varsinainen pohjaveden muodostumisalue on rajattu pv-1 merkinnällä. Pohjavesialueella ja pohjaveden muodostumisalueella rakentamista ja muuta maankäyttöä rajoittaa vesilain 1 luvun 18§ (pohjaveden muuttamiskielto) sekä ympäristönsuojelulain 1 luvun 7§ (maaperän pilaamiskielto) ja ympäristönsuojelulain 1 luvun 8§ (pohjaveden pilaamiskielto).

Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle tiiviiseen katettuun suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn enimmäismäärän.

Rakentaminen tai muu toiminta ei saa aiheuttaa haitallista pohjaveden pinnan alenemista tai vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.

Maa- ja metsätalousalueet (M, MP)

Korttelin 152 alueelle on merkitty puutarha-alue (MP). Koska alue sijaitsee pohjavesialueella ja pohjaveden muodostumisalueella, tulee puutarhatoiminnassa huolehtia, ettei siitä aiheudu vaaraa pohjavedelle.

Korttelin 851B ja 152 väliin on merkitty maa- ja metsätalousalue (M).

6 ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET

Kaava-alue hyödyntää olemassa olevaa katuverkkoa ja kunnallistekniikkaa, uutta rakennetaan vain kaava-alueen sisälle kaavoitettavien tonttien tarpeisiin.

6.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen. Suurin ympäristön laatuun vaikuttava muutos alueella on alueelle tuleva muutaman tontin mahdollistama uusi asuinrakentaminen. Asemakaavan tavoitteena on myös säilyttää vanhaa rakennuskantaa ja sitä kautta tukea vanhan rakennetun ympäristön säilymistä.

6.2 Vaikutukset liikenteeseen

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia liikenteeseen, sillä kaavan osoittama rakentaminen on vähäistä ja täydentää jo olemassa olevaa rakennetta. Liikennöinti asuntoalueille on toteutettu olemassa olevien

liittymien kautta, joten kaava ei tuo uusia liittymiä pääväylille. Jalankululle kaavassa mahdollistettu kaapean jalkakäytävän toteuttaminen parantaisi liikenneturvallisuutta.

6.3 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja asumisympäristöön

Rakentaminen sijoittuu jo vastaavaa rakentamista sisältävälle alueelle, olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Toisaalta nykyisin puutarhakäytössä olevan alueen muutos asuintonteiksi muuttaa toteutuessaan ympäristöä rakennetumaksi ja vähentää alueen laajempaa puutarhamaista ilmettä. Osittain tätä korvaamaan on muodostettu uusi virkistysalue kaava-alueen länsiosaan.

6.4 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Kaava edellyttää arvojen erityistä huomioimista kyseisen alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä, joka edesauttaa sen luonteen säilyttämistä. Alueella sijaitsee lukuisia vanhoja, kaavalla suojeltavia rakennuksia. Lisäksi alueella toimii puutarha ja tonttien pihapiireistä löytyy edelleen omenapuita ja perinteisiä pihajärjestelyitä.

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia maisemaan ja ympäristöön, sillä kaavan osoittama rakentaminen soveltuu olemassa olevaan rakenteeseen täydentäen sitä. Asemakaavalla muodostuu kaksi uutta AO-tonttia. Rakentaminen tulee olemaan mittakaavaltaan lähiympäristön mukaista. Norrintien länsipuolella olevien tonttien käyttötarkoituksia on muutettu mahdollistamaan asuinkäyttöä.

Maisemallisesti arvokkaimpien kiinteistöiden, joissa on suojeltuja rakennuksia, osalta on pyritty sopeuttamaan mahdollinen uusi rakentaminen vähiten häiritsevästi. Kaavamääräyksillä on pyritty varmistamaan arvokkaiden ympäristöjen ja arvokkaimpien rakennusten säilyminen.

Kaavassa on esitetty suojeltavaksi yhteensä 14 rakennusta, joista on rakennussuojelulailta suojeltu käsityökoulun rakennus. Muut kaavalla suojeltavat rakennukset ovat paikallisesti eikä niinkään valtakunnallisesti arvokkaita ja kuuluvat Tammelan asutushistoriaan. Rakennukset on rakennettu ennen vuotta 1940. Vanhojen rakennusten suojeleminen edesauttaa Tammelan taajama-alueen vanhan rakennuskannan säilymistä tuleville sukupolville.

6.5 Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia luontoon ja luonnonvaroihin, sillä kaavan osoittama rakentaminen täydentää olemassa olevaan asuinalueetta. Alue sijoittuu kuitenkin selvityksien mukaan pohjavesialueelle ja sen muodostuma-alueen rajalle. Vaikutukset pohjavesialueelle tulee ottaa suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon. Lisäksi hulevedet tulee käsitellä tontilla. Luontoarvojen merkitys on huomioitu myös muodostamalla uusi lähivirkistysalue kaava-alueen länsiosaan.

6.6 Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia yhdyskunta- ja energiatalouteen. Myös tiestö sekä vesi- ja viemärihuolto on alueella jo rakennettu.

7 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

7.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Kunta myy omistamia tontteja halukkaille ostajille, jolloin kauppakirjaan kirjataan tontinluovutukseen liittyviä seikkoja. Rakentamisen toteutusta ohjaavat laadittavat rakennuslupa-asiakirjat.

7.2 Toteutuminen ja ajoitus

Asemakaavan toteutusta valvoo Tammelan kunta rakennuslupamenettelyllä.

7.3 Nimistö

Osa-alueen nimistö on muodostunut aiemman asemakaavan vahvistumisen myötä.

7.4 Toteutuksen seuranta

Kunta seuraa ja ohjaa asemakaavan toteutumista rakennuslupamenettelyllä.

Tammelassa 18.6.2025

Mika Mäkelä,
filosofian tohtori
Tammelan kunnan kaavoitus
Hakkapeliitantie 2
31300 Tammela
puh 040 6578077
mika.makela@tammela.fi

Liitteet:

1. Vastineet kaavan ehdotusvaiheen palautteeseen
2. Vastineet kaavan oas- ja luonnosvaiheen palautteeseen
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
4. Rakennusinventointi (Vorski)
5. Luontoselvitys
6. Asemakaavan seurantalomake

Lähdemateriaalina käytettiin voimassa olevan Taajaman asemakaavan muutoksen (Jussilan alue) sekä Keskusta-Mustiala -osayleiskaavan selvityksiä. Lisäksi teetettiin ajantasainen luontoselvitys.

LIITTEET

VASTINEET KAAVAN EHDOTUSVAIHEEN PALAUTTEESEEN

Lausunnot

Etelä-Hämeen ympäristöterveys

Asemakaavassa tulee ottaa huomioon koulu- ja päiväkotikiinteistöjen erityinen luonne. Kyseisten kiinteistöjen lähistölle ei saa sijoittaa sellaisia toimintoja, joiden vaikutuksesta melu- tai pienhiukkaspäästöt kiinteistöissä tai niiden pihalueilla aiheuttaisivat terveyshaittaa. Asiaa tulee erityisen huolellisesti tarkastella liike- ja toimistorakennusten korttelialueen määräysten osalta, sillä se sijaitsee päiväkodin välittömässä läheisyydessä.

Vastine

Nykyisessä käytössä liike- ja toimistorakennus ei aiheuta ympäristöhaittaa. Mahdolliset muutostyöt ja niiden ympäristövaikutukset tulee ottaa huomioon rakennuslupavaiheessa.

Pohjavettä koskevia kaavamääräyksiä tulisi muuttaa niin, että niissä otettaisiin yksityiskohtaisemmin kantaa pohjaveden suojeluun.

Vastine

Pohjavettä koskevia kaavamääräyksiä on täydennetty ELYn lausunnon mukaisesti.

Radonin esiintyminen alueella ja sen mahdollinen torjuntatarve tulisi huomioida kaavamääräyksissä ja rakennusluvuissa.

Vastine

Radon huomioidaan rakennuslupavaiheessa.

Hämeen ELY-keskus:

Alueelle on voimassa vuonna 2014 hyväksytty Jussilan asemakaava, jossa Killintien varsi on suurimmaksi osaksi rakennettua pientaloaluetta. Voimassa olevassa asemakaavassa on rajattu kyläkuvallisesti arvokas sk-alue, mutta merkintää ei ole enää nyt nähtävillä olevalla kaavaehdotuskartalla.

Vastine

Kyläkuvallisesti arvokasta aluetta ei ole merkitty ehdotuksen kaavakartalle, koska se on poistettu voimassa olevasta maakuntakaavasta.

Pohjavesi

Asemakaava-alue sijaitsee lähes kokonaan Syrjänhajun vedenhankintaa varten tärkeällä 1-luokan pohjavesialueella (aluetunnus 0483403). Sijainti pohjavesialueella on huomioitu hyvin, mutta pohjaveden suojelun kaavamääräyksiä tulisi tarkentaa lisäämällä seuraavat pohjavedensuojelun yleismääräykset:

- Alueen rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden ja maaperän pilaamiskiellot sekä ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus.
- Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle tiiviiseen katettuun suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn enimmäismäärän.
- Alueella syntyvät puhtaat hulevedet tulee imeyttää maaperään pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi.

Vastine

Pohjaveden kaavamääräyksiä täydennetty muistutuksen mukaisesti.

Luonto

Kaavaselostuksessa luonnonympäristön kuvaus ja vaikutusten arviointi jää niukaksi. Suunnittelun pohjana oleva luontoselvitys on verrattain iäkäs, ja ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaselostusta tulee täydentää maastokäyntiin ja valokuvaan perustuvalla luonnonympäristön kuvauksella alueen luonnonympäristön ominaispiirteistä ja kasvillisuudesta painottuen suunnittelualueen rakentamattomiin alueisiin ja muuttuvan maankäytön alueille. Maastokäynnillä on syytä tarkastella, sijaitseeko alueella maankäytössä huomioitavia suojele- tai monimuotoisuusarvoja. Mikäli alueella on potentiaalisia elinympäristöjä esimerkiksi luontodirektiivin liitteen IV (a) lajistolle, tulee lajien esiintymisestä alueella laatia erillisselvitys.

Vastine

Kaava-alueesta on tehty uusi luontoselvitys (Suomen luontotieto, 2024), joka on selostuksen liitteenä.

Mikäli kaavoituksessa tarkastellaan rakennusten purkamista, tulee arvioida ja tarvittaessa selvittää, voiko rakennuksilla olla merkitystä lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoina.

Vastine

Kaavassa ei tarkastella rakennusten purkamista.

Kaavan vaikutusten arviointia tulee tarkentaa. Erityisesti luonto, pohjavesi, hulevesi ja kulttuuriympäristön arvioinnit on niukkoja. Voimassa olevassa asemakaavassa oleva kyläkuvallisesti arvokas sk-alue (sk) määräyksen poistamisen vaikutuksia ei ole arvioitu asemakaavaehdotuksessa. Myöskään maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön maakuntakaavan merkintää ei ole tunnistettu. Näiltä osin kaavaehdotusta esitetään vielä tarkennettavaksi asianmukaisin kaavamerkinnoin ja – määräyksin. Ehdotuksessa on

Vastine

Luonnon arviointia on parannettu teettämällä uusi luontoselvitys. Pohjaveteen ja huleveden käsittelyyn liittyviä kaavamääräyksiä on tarkennettu. Sk-määräyksen poistaminen perustuu voimassa olevaan maakuntakaavaan, mutta ympäristöä pyritään suojelemaan rakennusten suojelemisella. Rakennuskanta on inventoitu tarkemmin kuin maakuntakaavassa ja siinä on huomioitu arvokkaat rakennukset.

Asemakaavaehdotuksessa ei ole määräystä hulevesien käsittelystä eikä hulevesistä ole tehty arviointia tai selvitystä. Asemakaavassa tulee antaa määräykset hulevesien käsittelystä huomioiden pohjavesi.

Vastine

Yleismääräykseen on lisätty, että hulevedet tulee käsitellä tontilla.

Hämeenlinnan kaupunginmuseo / Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo:

Kaavaselostuksessa todetaan, että 15 rakennusta esitetään suojeltaviksi, mutta kaavakartalle näitä on merkitty vain 13. Suunnittelualueelle on osoitettu 12 suojeltua rakennusta merkinnällä **sr** (*Suojeltava rakennus. Kulttuurihistoriallisesti ja/tai taajamakuvallisesti erityisen merkittävä rakennus, joka tulee säilyttää. Rakennusta koskevat muutostoimenpiteet tulee tehdä rakennuksen ominaispiirteet säilyttäen, käyttäen perinteisiä rakennusteknisiä ratkaisuja ja materiaaleja*) sekä yksi rakennussuojelulain alainen rakennus merkinnällä **srs** (*Rakennussuojelulain nojalla suojeltu rakennus. Kulttuurihistoriallisesti ja taajamakuvallisesti erityisen merkittävä rakennus, joka tulee säilyttää. Rakennusta koskevista toimenpiteistä tulee kuulla Museoviranomaista*). Vastuumuseo pyytää lisäämään **sr** kaavamääräykseen kirjauksen museoviranomaisen kuulemisesta.

Vastine

Suojeltavien rakennusten määrä on korjattu selostukseen kaavakartan mukaisena. Kaavakarttaan lisätty **sr**-kaavamääräyksen yhteyteen kirjaus museoviranomaisen kuulemisesta.

Museovirasto on lausunut kaavan luonnosvaiheesta (kevät 2017) ja edellyttänyt alueen rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueiden ominaispiirteiden esittelyä kaavan ehdotusvaiheeseen. Arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita on täydennetty kaavan ehdotusvaiheeseen perustuen vanhentuneeseen rakennusinventointiin (Kaavatalo Oy/ark. Alf Lindström 2003). Alueellinen vastuumuseo esittää, että hankealueen rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueiden ominaispiirteiden esittelyä vielä tarkennetaan. Esittelyn tulee painottua suunnittelualueen nykytilanteen kuvaukseen.

Vastine

Selostuksessa käytetty rakennusinventointi on päivitetty vuonna 2009 mutta selostukseen oli jäänyt vanha vuosiluku (2003). Lisäksi toisena lähteenä käytetty Vorski-inventointi on tehty vuonna 2009. Hankealueen rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueiden ominaispiirteiden esittelyä on tarkennettu.

Kaavan selostuksessa ei ole millään tavalla tuotu esiin kaavakartassa purettavaksi aiottua 1950-luvulla rakennettua Tammelan koulukeskusta, koulun yhteydessä olevaa punatiilistä pienkerrostaloa tai paikalle rakennettavaa uudisrakennusta. Koulurakennusta on jo aloitettu purkamaan uusien suunnitelmien mukaisesti. Vastuumuseo huomauttaa, että maakunnallisesti arvokkailla rakennetun kulttuuriympäristön alueilla toteutettavissa hankkeissa ja erityisesti purkuhankkeissa tulee olla viipymättä yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon mahdollisten rakennusperintö- tai kulttuuriympäristöarvojen selvittämiseksi. **6.4 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön** luvussa kaavan vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön on käsitelty varsin suppeasti. Vastuumuseo pyytää täydentämään vaikutusten arviontia.

Vastine

Selostuksessa ei ole huomioitu Tammelan koulukeskusta, koska rakennus oli kaavaehdotusta laadittaessa saanut purkuluvan. Rakennus on purettu kokonaan talven 2025 aikana ja uusi koulurakennus valmistunut.

Kohtaa **6.4. Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön** on täydennetty.

Kaavaselostuksen kohtaan **3.1 Maakuntakaava** tulee lisätä maininta maakunnallisesti arvokkaasta rakennetusta kulttuuriympäristöstä maakuntakaavan 2040 mukaisesti. Lisäksi kaava-alueita koskevien selvitysten listaukseen on hyvä lisätä *Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt* -teos vuodelta 2019.

Vastine

Lisätty maininta maakunnallisesti arvokkaasta rakennetusta kulttuuriympäristöstä maakuntakaavan 2040 mukaisesti sekä mainittu selvitys.

Tammelan kunnan tekninen lautakunta:

Tekninen lautakunta on kokouksessaan 19.4.2017 § 25 käsitellyt Jussilan alueen asemakaavamuutosta Killintien katualueen osalta.

Nyt esitetyssä ehdotusvaiheen kaavamateriaalissa on teknisen lautakunnan aiempi lausunto otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Vastine

Ei aiheuta toimenpiteitä

Muistutukset

nro 1. Kiinteistön Harjula 834-441-6-183 omistaja

Teknisinä muutoksina pyytäisin korjaamaan "Syrjäharjuntien (Killintien) ja Norrintien asemakaavamuutos" seuraavalta osin.

Kaavaselostus:

Sivu 21, kortteli 152 ja sen alla kappaleesta 4 seuraavat seikat:

1. Tontti merkinnät "3, 4,7 ja 7" pitäisi olla "3,4,6 ja 7"
2. Kappaleessa on tehokkuusluvuksi e mainittu 0,10, mutta kaikkialla muualla merkitty 0,15 (mm. Vastine ja kartat).

Vastine

Kaavaselostukseen liittyvät huomiot korjattu.

Kaava kartta:

Kaavakartasta puuttuu selostus koskien kaavamerkintää "ajo".

Jos tuon saisi lisättyä ja mielellään siten, että karttaselostuksessa ilmoitettaisiin suoraan rasitealueen leveys.

Huomiona myös, että rasite on nykyisen kantatilan kiinteistön ajoyhteyden päällä, joten pyytäisin kirjaamaan myös seuraavan ajo-selosteen yhteyteen "Ajasite on yhteinen niille kiinteistöille siltä osin, kuin kiinteistöjen kulku tapahtuu samaa ajo-rasitetta pitkin." Ettei tule tilannetta, jossa rasitteen omistava kiinteistö blokkaisi esim kantatilan ajoyhteyden ja tulisi riita asiasta. Siten yleiskommentti, että sopii kaikkiin yhteyksiin.

Vastine

Kaavakarttaan liittyvä merkintään "ajo" on lisätty määräys rasitealueen leveydestä (4 metriä) ja tiedot ajorasitteesta ehdotuksen mukaisesti.

nro 2. Kiinteistön Kuusela 834-441-3-186 omistaja

Koulun alueen ja tontin 3:186 (rajapyykit 25, 26 ja 85) välisellä rajalla on koulun tontille 2014 vahvistetussa kaavassa merkitty viheralue, joka on myös viereisten rajanaapurien (tonttien 3:184, 3:185 ja 3:187) kohdalla.

Edellytän, että koulun tontilla pitää olla vahvistetun kaavan mukainen viheralue myös tontin 3:186 kohdalla, kuten 2014 vahvistetussa kaavassa.

Vastine

Koulun tontille merkitty istutettavaksi määrätty alue 2014 kaavan mukaisesti.

nro 3: Kiinteistön 834-441-6-222 omistajat

Laitan tässä vielä jälkikäteen mitä aiemmin puhelimesa keskustelimme Killintien alueen kaavamuutoksen johdosta.

Pyysin että kunnan mittamies katsoisi minne rajapyykit sijoittuisivat tien varressa meidän kiinteistömme (Killintie 6) kohdalla tämän uusimman, tulevan, kaavan mukaan.

Kerroitte että olitte olleet katsomassa paikan päällä ja

- lähempänä koulua oleva pyykki olisi tulevassa kaavassa siinä missä on kuvassa keppi+pyykki ja tuo toinen pyykki tulotaisiin kohta poistamaan
- kauempana koulusta sijatseva pyykki tulisi sijoittumaan suunnilleen kuvassa näkyvän vanhan kivipyökin kohdalle ja tuo toinen pyykki tulotaisiin myös kohta poistamaan

Jos tulevassa kaavassa pyykki sijoittuvat näin niin minulla ei ole huomautettavaa kaavasta.

Saisinko tähän vielä sähköpostilla kuittauksen että asiasta on näin keskusteltu.

Vastine

Asia on vahvistettu oheisen mukaisesti sähköpostitse muistutuksen laatijalle.

nro 4: Kiinteistön 834-441-6-177 omistaja

Viittaamme aiempiin muistutuksiin jotka olemme antaneet 24.2.2017 nähtäville annetusta Killintien asemakaava-luonnoksesta Tammelan Kunnanhallitukselle 21.3.2017 ja 2.11.2018. Muistutukset koskivat omistuksessamme olevan kiinteistön tunnus 834-441-6-177 alueella olevia kaavaehtoja ja –rajauksia.

Tällä muistutuksella tuomme esiin mielipiteemme Tammelan kuuvan asemakaavamuutosehdotuksesta alla esitetyn mukaisesti.

1. Asemakaavaesityksessä omistuksessamme olevalle kiinteistölle on suunniteltu kaavoitettavaksi kaksi tonttia kortteliin 851B tontit. Tontteja on numeroiden mukaan 3kpl, 1, 2 ja 3, mutta esitettyjen kiinteistörajojen mukaan 2kpl. Suunnitelmissa on tonttien lukumäärienkin osalta ristiriitaa.

Esitämme että kaikki kyseiset tontit poistetaan kaavasta. Alueelle ei tule kaavoittaa yhtään asuintalo tonttia, alueen kaavamerkintä tulee säilyttää M -merkinnällä maa- ja metsätalousalueena.

Olemme käyneet keskustelija omistamamme kiinteistön tulevaisuudensuunnitelmista ja yksi varteenotettava vaihtoehto kiinteistön tulevaisuudelle olisi jatkaa kiinteistön peltoalueella vihannes ja kasvisviljelyä, mahdollisesti myös kasvihuoneviljelyn muodossa yritystoimintana.

Tammelassa 19.1.2025

Vastine

Puhelinkeskustelun 17.6.2025 perusteella sovittiin, että tontit (2 kpl) jätetään esitetyn mukaisesti kaavaan. Tonttien numerot on korjattu vastaavasti.

VASTINEET KAAVAN OAS- JA LUONNOSVAIHEEN PALAUTTEESEEN

Lausunnot

Hämeen liitto:

Hämeen liiton kannanotto asemakaavamuutoksen luonnokseen: Kortteli- ja virkistysalueille merkittyjä vesihuolto- ja sähkölinjoja varten on yleensä tarkoituksenmukaista merkitä myös rasitealueet asemakaavakarttaan.

Vastine

Vesihuolto- ja sähkölinjojen rasitealueet on merkitty kaavakarttaan.

Museovirasto:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa alueen rakennettua kulttuuriympäristöä ei vielä ole juurikaan esitelty, mutta tulevassa kaavaselostuksessa alueen rakennetun ympäristön ja maiseman arvokkaat ominaispiirteet tulee tuoda esiin. Kulttuuriympäristöön liittyvät selvitykset tulee linkittää tutustuttaviksi kaava-aineistojen yhteyteen. Suojeltujen rakennusten alat vaikuttavat siten rajautuilta, että laajennukset eivät olisi mahdollisia. Kaavaselostuksessa on tuotava esiin, mikäli kaava esimerkiksi kerrosluvun osalta mahdollistaa laajennuksia suojeltuihin rakennuksiin. Laajentaminen tai ullakon käyttöönotto ei ole aina mahdollista kulttuurihistoriallisten arvojen vaarantumatta. Voimassa olevassa asemakaavassa on rajattu kyläkuvallisesti arvokas sk-alue, mutta merkintä ei ole mukana nähtävillä olevalla kaavaluonnoskartalla. ... sk-merkintä ja/tai kaavan yleisten määräysten täydennys on tarpeellinen lisä kaavaan.

Vastine

Kaavaselostuksessa on tuotu esiin rakennetun ympäristön ja maiseman arvokkaat ominaispiirteet. Sk-merkintää ei nykyisten linjausten mukaisesti tarvita.

Forssan seudun hyvinvointiyhtymä (nykyisin Riihimäen kaupunki (Etelä-Hämeen ympäristöterveys):

Alueella on runsaasti kevyttä liikennettä johtuen siellä sijaitsevista päiväkodeista ja koulusta. Tästä syystä olisi ensiarvoisen tärkeää saada alueen käyttäjille turvalliset kevyenliikenteenväylät. Killintielle suunnitellut toimenpiteet ovat kannatettavia, sen sijaan Norrintie, ilman liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä, ei ole turvallinen kevyelle liikenteelle.

Vastine

Norrintien katualueen länsireunaan on kaavan luonnoksen ja ehdotuksen ajanjakson välissä rakennettu kevyenliikenteenväylä. Killintielle on kaavaehdotuksessa varattu mahdollisuus rakentaa kapea jalkakäytävä.

Ympäristölautakunta:

1. Killintien katualue on tärkeä säilyttää sen levyisenä, että katu-alueelle on mahdollista sijoittaa vähintään jalkakäytävä.
2. jätevesiverkostolinjan varaus tulee ulottaa uusille rakennuspaikoille saakka.
3. Norrintien linjausta tulee varautua siirtämään, jotta katualueelle mahtuu kevyenliikenteenväylä. Lisäksi tarvitaan päiväkotien edustalle tilaa päiväkotilasten ja oppilaiden kuljetusliikenteelle.

Vastine

Kohdat 1 ja 2 on huomioitu kaavassa, kohdan 3 huomiot on jo toteutettu.

Tekninen lautakunta:

1. Killintien katualue on tärkeä säilyttää sen levyisenä, että katualueelle on mahdollista sijoittaa vähintään jalkakäytävä,
2. jätevesiverkostolinja tulee esittää rakennetun mukaisena koko Killintien matkalle,
3. Norrintien eteläpään aluevarausta tulee tarkistaa niin, että katualueen länsireunaan voidaan tarvittaessa suunnitella kevyen liikenteen väylä.
4. Kaavoitettavan alueen laajennusta tulee harkita siten, että kaavoituksessa voidaan tutkia päiväkotien kohdalla myös Tammelantien aluevarausta sille mahdollisesti sijoitettavien linja-autopysäkkien tilantarpeiden näkökulmasta.

Vastine: Kohdat 1 ja 2 on huomioitu kaavassa, kohtien 3 ja 4 huomiot on jo toteutettu.

Forssan kaupunginhallitus:

eelle. Kaupungin omistuksessa on kolme tonttia kortteliksi 850 kaavoitetulla alueella. Tonttimaasto on jyrkkäpiirteisenä vaikea, minkä takia tonttia nro 1 voitaisiin hieman suurentaa. Tontteja 2 ja 3 voitaisiin pienentää. Kaupungilla ei ole muuta huomautettavaa.

Vastine

Tontin 1 aluetta on hieman suurennettu, tonttien 2 ja 3 aluetta on pienennetty.

Muistutukset

nro 1. Kiinteistön Harjula 834-441-6-183 omistajat

Huomionarvoista on, että nähtävillä oleva asemakaavaluonnos poikkeaa edellämmainitun kiinteistön kohdalla juuri nähtävillä olleessa Keskusta-Mustialan osayleiskaavaehdotuksessa esitetyistä kaavamerkinnöistä.

Osayleiskaavaehdotuksessa osa kiinteistöstä oli merkitty AP merkinnällä ja osa MP merkinnällä. Asemakaavaluonnoksessa on koko kiinteistö merkitty MP merkinnällä puutarha-alueeksi. Osayleiskaavassa AP merkinnällä merkittyjen rakennusten alueet on asemakaavassa merkitty vain ohjeellisilla rakennusaloilla, olemassa olevien rakennusten osalta. Kiinteistön suurimmaksi sallituksi rakennusala on merkitty 600 (m²), joka vastanee tällä hetkellä kiinteistöllä olevien rakennusten rakennusala.

Asemakaavaluonnoksen kaavamerkinnöistä johtuen herää kysymys, onko kaavamerkinnällä MP pyrkimys varmistaa, että esim varaston tai muun rakennuksen poistuessa käytöstä tai purettaessa, että kiinteistölle ei edellisen tapahtuman jälkeen saisi enää toteuttaa uudisrakentamista ?? Miten MP sekä kiinteistölle merkitty 600 (2) rakennusala merkintä suhtautuu uudis- tai jälleenrakentamiseen edellisessä tilanteessa ? Kaavamerkintä ja sen tulkinta rakennusten ja rakentamisen suhteen jää asiassa epäselväksi. Edelliseen pyydetään kunnalta kirjallista vastausta, mikäli kaavaa esitetään eteenpäin vietäväksi nykyisellään kiinteistön Harjula/834-441-6-183 osalta.

muutetaan asemakaavan mukainen MP merkintä koko kiinteistön osalta asuinrakentamisen sallivaan kaavamerkintään, kiinteistölle merkitty rakennusala (600 m²) muutetaan rakentamisen tehokkuusluvuksi e ja koko kiinteistö otetaan tontin rakennusalan piiriin (pistekatkoviiva merkintä), sekä kiinteistön keskikohtaan (nykyisen asuinrakennuksen ja pohjoisosassa olevan lomamökin väliin) merkitään ohjeellinen rakennuspaikka, joka mahdollistaisi yhden rivitaloyhtiön tai kahden omakotitalon rakentamisen alueelle. Lisäksi pyydetään kiinteistön ajoneuvoliittymän kulmaan, Norrintiehen liittyvälle rajalle osoitettavaksi yksi mahdollinen rakennuspaikka. Poikkeuksena edelisiin nyt asemakaavaluonnoksessakin esitetty ”istutettavaksi esitetty alueen osa”, kiinteistön pohjoisosassa.

Tehokkuusluvuksi e esitetään arvoa $e = 0,15 \dots 0,20$, joka kiinteistön nykyinen pinta-ala (reilu 8000 m²) huomioiden mahdollistaisi alueelle noin 1200...1600 m² kerrosalan ja nykyisestä noin 600...1000 m² lisäasuinrakentamisen (1-kerroksinen rakentaminen oletuksena). Esitetty e arvo ei suuresti poikkea alueelle asemakaavaluonnoksessa viereisille kiinteistöille esitetyistä e-arvoista.

Vastine

Kiinteistö on jaettu kaavaehdotuksessa kolmeen eri tonttiin, jotka on osoitettu erillispientalojen alueeksi (AO). Rakennusalat on muutettu tonttirajojen mukaisesti. Tehokkuusluvuksi on kaikille tonteille esitetty $e = 0,15$ ja suurimmaksi kerrosmääräksi 1 u 2/3. Norrintien varrelle

on MP-merkinnän poistuessa muodostettu istutettava alue nykyisen maisemallisesti tärkeän laajan puutarha-alueen luonteen säilyttämiseksi. Killintien istutettavaa aluetta on pienennetty.

nro 2. Kiinteistön Kuusela 834-441-3-186 omistaja

Haluun että tontti Kuusela 834-441-3-186 on myös yleiskaavassa merkitty pientalotontiksi.

Vastine

Tontti on merkitty asemakaavamuutoksessa pientalotontiksi.

nro 3: Kiinteistön 834-441-6-177 omistaja

Muistutukset koskevat omistuksessamme olevan kiinteistön tunnus 834-441-6-177 alueella olevia kaava-ehtoja ja -rajauksia.

1. Esitämme että luonnoksensa omistuksessamme olevalle kiinteistölle suunnitelluista kolmesta tontista kortteliin 8516 tontit 1-3, kaavoitetaan samalle alueelle vain kaksi tonttia, jotka olisivat kooltaan suurempia n. 2.250m² kumpikin.

Vastine

Kaavaehdotuksessa tehty toivotun mukaisesti.

2. Korttelin 851B tontin 1 luoteispuolella oleva virkistysreitin linjaus siirretään naapuritontin puolelle ja kyseinen M -alue liitetään tonttiin numero 8516: 1 kuuluvaksi. Emme hyväksy ehdotusta kyseisen virkistysreitin linjauksen kaavoittamisesta tonttillemme.

Vastine

Kohtaa ei ole muutettu pyynnön mukaisesti, koska suunniteltu reitti kuvastaa nykyistä tilannetta eikä ole perusteltua muuttaa reittiä kulkemaan uudesta paikasta toisen tontinomistajan oikeuksia loukkaamatta.

3. Killintien reunasta hyväksymme otettavaksi tonttimme 6:177 puolelta maksimissaan 1,0m levyinen kaistan tien rakentamiseen ja liitettäväksi tie-/katualueeseen.

Tämä on myös Tammelan kunnan kaavoittajalta saamiemme tietojen mukaan viimeisimmän toteutussuunnitelman mukainen. Emme hyväksy 1,0 metriä leveämmän kaistan ottamista tialueen käyttöön.

Vastine

Kaavaehdotuksessa toteutettu 1 metrin levyisen kaistan mukaisena.

4. Killintien varrella oleva istutettavaksi alueeksi oleva alue tulee poistaa.

Hyväksymme istutettavaksi osoitetun alueen tonttillemme Killintien varrella korkeintaan yhtä leveänä, kuin se on esimerkiksi naapurusto tonteilla 6:214, 6:215 ja 6:217 korttelissa 154, sekä uusille kaavoitetuksi suunnitelluilta tonteilla kortteleissa 850, 851 ja 8516 on.

Vastine

Istutettu alue Killintien varrella on muutettu ehdotuksessa yhtä leveäksi kuin naapuritonteilla.

5. Norrintien varrella oleva istutusalue tonttimme puolella tulee poistaa kokonaan. Haluamme myös huomauttaa tonttien omistajien tasavertaisesta kohtelusta, esim viereisellä naapuritontilla 6:183 ei ole istutusaluetta Norrintien varrella ollenkaan, ainoastaan Killintien puolella tonttia.

Vastine

Istutettava alue Norrintien varrella on poistettu.

6. Asuin- ja talousrakennustemme alueella rajattu rakennusten sijoitusalueen, tontin rakennusalan rajaukset vaadimme poistettavaksi. Rajauksien ollessa voimassa, lisärakentaminen ei ole tontillamme mahdollista, vaikka rakennusoikeutta olisi lisärakentamiselle. Tältäkään osin ei toteudu tällä asemakaava-alueella yhdenvertainen tonttien ja tonttien omistajien kohtelu. Muilla tonteilla tässä kaavassa rakennusalue rajaa poissulkeväksi istutusalueelle rakentamisen, jonka myös me hyväksymme sillä ehdolla, että istutusalue-rajauksiin esittämämme vaatimukset toteutetaan, kohdat 4 ja 5 yllä.

Vastine

Rakennusalan rajaukset poistettu.

7. Rakennusoikeuden tehokkuusluku tontillamme on 0,10. Rakennusoikeuden tehokkuusluku 0,1 on koko asemakaava alueen pienin tontillamme edustaen tonttimme eriarvoista kohtelua. Vaadimme rakennusoikeuden tehokkuusluvun nostoa tonttien ja tontin omistajien yhdenvertaisena kohteluna 0,25:een.

Vastine

Rakennusoikeus nostettu 0,15:een, joka on määrätty myös viereisille tonteille. Tällöin kaikkia tontinomistajia on kohdeltu tasapuolisesti.

8. Tonttimme luoteisrajaa haluamme siirrettäväksi n. 25 metriä luoteeseen päin kiinteistöllämme (katso oheen liitetty kartta) jolloin tonttillemme tulevaisuudessa tuleva uusi viemäriinjan liittymiskohta ja kiinteistömme viemäriinjan jäisivät saman tontin alueelle.

Vastine

Tontin luoteisrajaa siirretty n. 25 metriä.

9. Tieliittymät tulee suunnitella kaikille kiinteistömme uusille tonteille korttelissa 8516B.

Vastine

Asemakaavassa ei pääsääntöisesti määritellä tonttien liittymien tarkkoja kohtia.

nro 4: Kiinteistön 834-441-6-177 omistajat

Annoimme muistutukset 24.2.2017 nähtäville annetusta Killintien asemakaavaluonnoksesta Tammelan Kunnanhallitukselle 21.3.2017. Muistutukset koskevat omistuksessamme olevan kiinteistön tunnus 834-441-6-177 alueella olevia kaavaehtoja ja -rajauksia.

Haluamme nyt korjata aiemmin antamaamme muistutusta no: 1 ja 3, seuraavasti:

1. luonnoksessa omistuksessamme olevalle kiinteistölle on suunniteltu kaavoitettavaksi kolme tonttia kortteliin 8518 tontit 1-3. Esitämme että kyseiset tontit poistetaan kaavasta. Alueelle ei tule kaavoittaa yhtään asuintalo tonttia, alueen kaavamerkintä tulee säilyttää M-merkinnällä maa- ja metsätalousalueena.

Vastine

Tontit on säilytetty kaavassa, koska kunta on jo toteuttanut alueen kunnallistekniset ratkaisut sen mukaan, että tontit ovat käytettävissä asuinkäyttöön.

3. Emme hyväksy Killintien laajentamista tonttimme 6:177 puolelle. Killintien meidän tontin puoleisen ojan takaluiskan sijainti tulee säilyä entisellä paikallaan. Maastoon tonttillemme 6:177 on asennettu tielinjaukseppejä suunnitellun Killintien katualueen linjauksmuutoksen merkiksi. Emme hyväksy katualueen

leventämistä kyseisten keppien mukaan tonttimme puolelle. Tien käyttäjien turvallisuudenkin näkökulmasta parempi vaihtoehto olisi tehdä Killintien katualueen levennys kokonaisuudessaan vastakkaiselle puolelle tietä VL -alueelle, jolloin tielinjauksesta tulisi suorempi ja näkemäetäisyydet olisivat pidemmät ja sitä myöden tie turvallisempi käyttäjille.

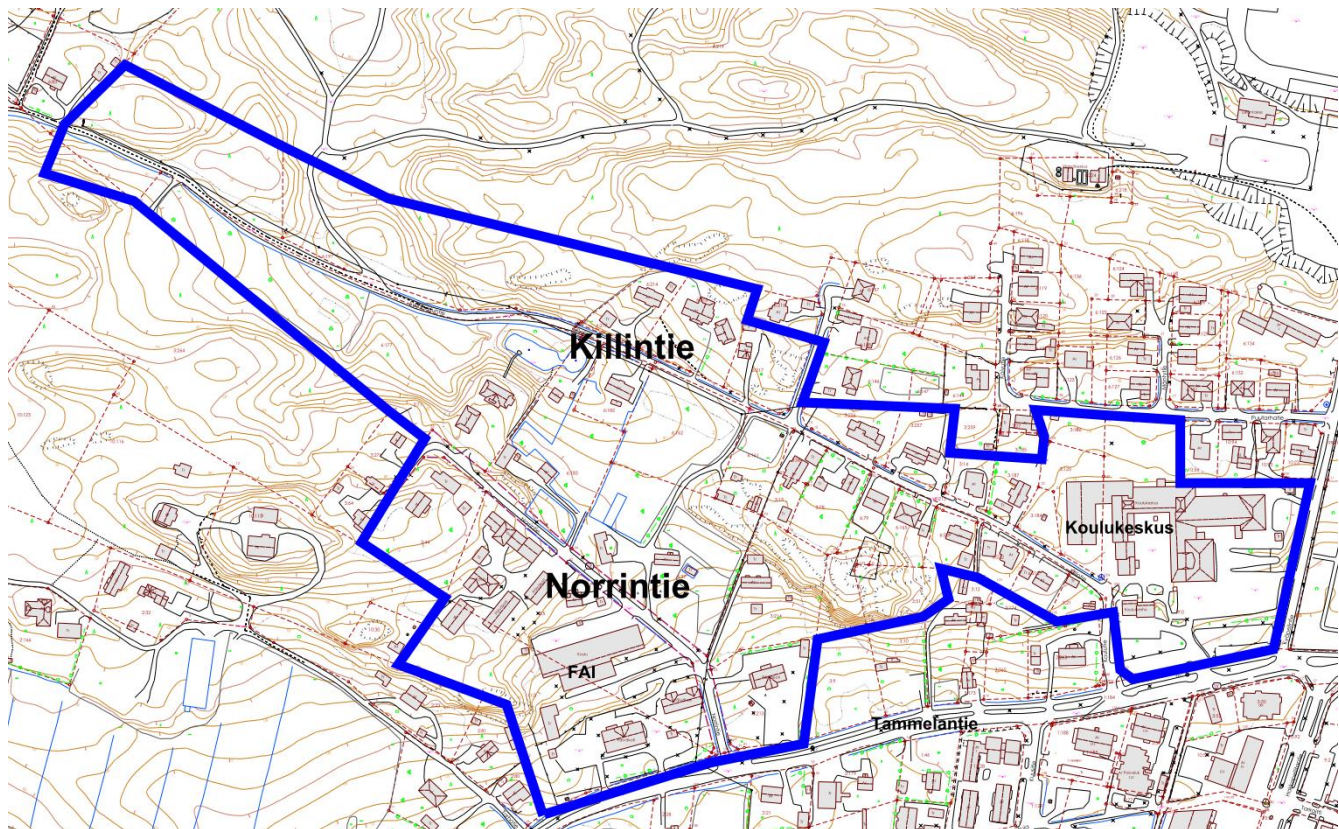
Vastine

Katulinjausta ei ole muutettu toivotun mukaisesti, koska on haluttu noudattaa nykyistä tielinjausta. Katualueen siirto VL-alueelle aiheuttaisi sen jyrkän maaston takia huomattavia maansiirto ja maisemointitöitä. Suunniteltu keveynliikenteenväylä on kuitenkin kavennettu jalkakäytäväksi.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Syrjäharjuntien (Killintien) ja Norrintien asemakaavamuutos

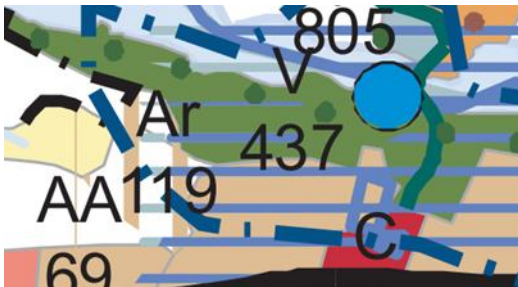
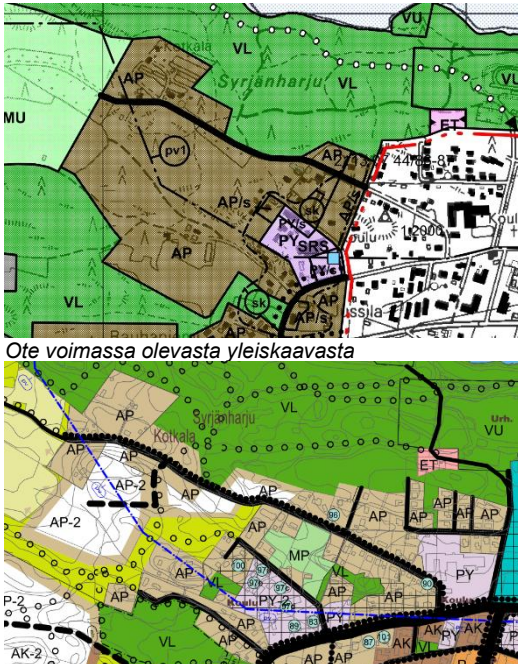
Aluerajaus

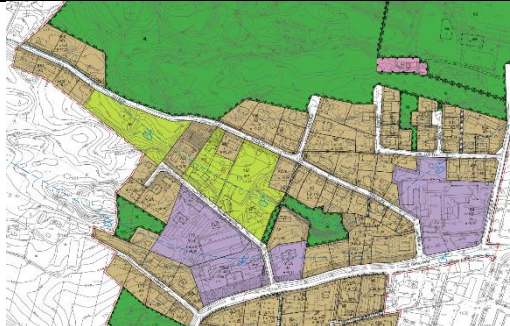
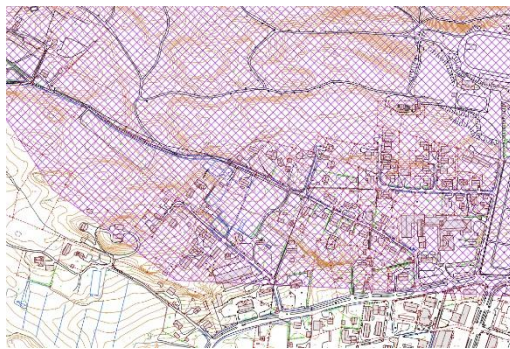
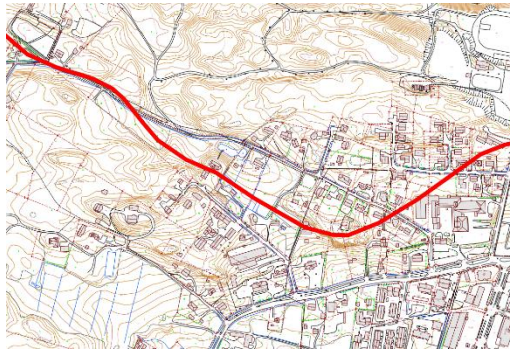

ei mittakaavassa

Kunnanhallituksen päätös 27.4.2015 §138
OAS- ja luonnosvaiheen nähtävilläolo 27.2.-28.3.2017
Ehdotusvaiheen nähtävilläolo 26.9.-27.10.2024
Voimaantulo 14.4.2026
päivitetty 14.4.2026

<p>Kohde ja suunnitelualue</p>	<p>Asemakaava-alue käsittää Tammelan keskustassa sijaitsevien Killintien ja Norrintien katualueet ja niitä reunustavat kiinteistöt.</p> <p>Asemakaavamuuotosalueen koko on noin 18,5 hehtaaria.</p>	 <p>Näkymä Killintien alkupäästä</p>
<p>Hakija / Suunnittelutehtävä ja tavoite</p>	<p>Asemakaavamuuoksen tarve nousi esiin, kun Killintien katualueen lunastustoimitus käynnistettiin. Alueen maanomistajia lähestyi kuntaa ja ilmaisi vastustavansa katualueen lunastusta voimassa olevan vuoden 2014 kaavan mukaan. Killintien viereinen rakennuskanta on nimittäin sijoittunut paikoin hyvin lähelle katua.</p> <p>Asiaa käsiteltiin kunnanhallituksessa 27.4.2015 (§ 138) ja päätettiin käynnistää asemakaavamuuostyö siten, että ensin selvitetäisiin asiaa katusuunnitelmatasoisesti ja tämän seurauksena laadittaisiin kaava siten, ettei liiallista katuvarauksta kaavoitettaisi.</p> <p>Kaavatyön yhteydessä päivitettiin myös Norrintien katuvaraus vastaamaan alueella jo vallitsevaa tilannetta.</p> <p>Kaavamuuotos jäi tauolle, koska kaavamuuotos ei ollut Killintien osalta ajankohdittainen</p>	 <p>Näkymä Killintien alkupäästä kohti koulukeskusta</p> <p>Näkymä Killintien keskivaiheilta kohti keskustaa</p>
<p>Kaavan lähtökohdat</p>	<p>Killintien katuvaraus on voimassa olevassa asemakaavassa 10–11 metriä, mikä on jokseenkin vastaava kunnan muiden katujen kaavavarausten kanssa. Killintielle on kuitenkin ollut tarvetta liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Koska alue on jo rakennettu, kyseessä olisi reunakivellinen jalkakäytävä. Killintien osalle pyritään kaavoituksessa vaihtoehtoon, jossa katuvarauksen leveys olisi noin 10 metriä kautta koko tien siten, että kadulle jäisi reuna-alueita minimissään noin metri. Näin katurajaus ei rasittaisi kiinteistöjä liikaa, mutta</p>	 <p>Näkymä Killintien varren peltoalueelta kohti Kaukjärveä</p>

	<p>jalkakäytävän rakentaminen olisi tulevaisuudessa vielä mahdollista.</p> <p>Norrintien osalla kyse on kaavan katuvarauksen siirtämisestä toteutuneen tilanteen mukaiseen kohtaan.</p> <p>Ehdotusvaiheessa nousi tarve tehostaa alueen nykyistä maankäyttöä muodostamalla uusia tontteja ja tarkentaa kunnan omistuksessa olevien kiinteistöjen tulevaa käyttötarkoitusta. Lisäksi on tutkittu mahdollisuutta muuttaa osa kunnan omistuksessa olevaa aluetta lähivirkistysalueeksi. Kaavoituksessa todettiin myös tarve selkeyttää alueen katunimistöä Syrjänharjuntien-Killintien-Koulutien osalta.</p>	 <p>Näkymä Killintien loppuosasta kohti Kaukjärveä</p> <p>Rakentamatonta maa-aluetta Killintien keskivaiheilla</p>
Kaavoitustilanne	<p>Alueelle on voimassa Hämeen liiton Maakuntakaava 2040, joka tullessaan voimaan 12.9.2019 kumosi vuonna 2006 vahvistetun kokonaismaakunta-kaavan sekä 1. vaihemaakuntakaavan ja 2. vaihemaakuntakaavan.</p> <p>Maakuntakaavassa alue on osittain varattu taajamatoimintojen alueeksi (A). Alueen eteläosa on taajamatoimintojen reservialuetta (Ar). Syrjänharjun alue on virkistys-, retkeily- tai ulkoilualue (V). Lisäksi alue kuuluu miltei kokonaisuudessaan tärkeään pohjavesialueeseen.</p>	 <p>Ote maakuntakaavasta</p>
Osayleiskaava	<p>Suurimmalla osalla aluetta on voimassa Syrjänharjun-Kydön-Häiviän-Similänkulman -osayleiskaava. Tammelan keskustajaman oikeusvaikutteeton osayleiskaava on laadittu vuonna 1978. Alueella on myös käynnissä Keskusta-Mustiala osayleiskaava, joka oli luonnoksena nähtävillä syksyllä 2015. Osayleiskaavan luonnosvaiheessa yleiskaavaan saatiin muistutuksia koskien Killintietä sekä ostotarjouksia pienistä paloista kunnan omistuksessa olevasta virkistysalueesta, jotta maanomistajat olisivat voineet kasvattaa tonttiensa kokoa.</p>	 <p>Ote voimassa olevasta yleiskaavasta</p> <p>Ote luonnosvaiheen yleiskaavakartasta</p>

Asemakaava	<p>Alueelle on voimassa Jussilan asemakaava, jossa Killintien varsi on suurimmaksi osaksi rakennettua pientaloaluetta. Killintien loppupäässä on muutamia uusia tontteja. Uusien tonttien ja vanhan asutuksen välissä on laajat virkistys- ja metsäalueet. Asemakaavoituksen valmistumisen jälkeen virkistysalueet ovat siirtyneet kokonaisuudessaan kunnan omistukseen.</p>	 <p>Ote vuoden 2014 asemakaavasta</p>
Maanomistus tilanne	<p>Maa-alueen omistavat suurimmaksi osaksi yksityiset maanomistajat. Kunta omistaa koulukeskuksen maa-alueen ja Norrintien varren päiväkoti- ja koulukiinteistöt sekä koillisosan virkistysalueet.</p>	
Vaikutusalue	<p>Kaavan vaikutusalue on pääosin kaavan aluerajauksen alue.</p> <p>Alue sijoittuu olemassa olevien selvityksien mukaan pohjavesialueelle ja sen muodostuma-alueen rajalle. Vaikutukset pohjavesialueelle tulee ottaa suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon.</p> <p>Tutkittavia vaikutuksia ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaikutukset yhdyskuntarakentamiseen - vaikutukset liikenteeseen - vaikutukset ihmisten elinoloihin ja asumisympäristöön - vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön - vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin - vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen 	 <p>Pohjavesialue suhteessa kaava-alueeseen</p> <p>Pohjaveden muodostumisalue suhteessa kaava-alueeseen</p>

<p>Tehdyt selvitykset</p>	<p>Alueelta on tehty selvityksiä mm. muun kaavoituksen yhteydessä:</p> <p>Tammelan Killintien ja Norrintien kaavamuutosalueen luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä liito-oravaselvitys 2024–2025. Suomen Luontotieto Oy 2025/Jyrki Matikainen.</p> <p>Arkeologiset inventoinnit Tammelassa:2005. Museovirasto Johanna Enqvist (2005) ja Petro Pesonen (2006).</p> <p>Lounais-Hämeen ja Rengon muinaisjäännökset, Hämeen liiton julkaisu V:88, toim. Minna Seppänen, Hämeenlinna 2008.</p> <p>Maakunnan rakennuskantaa on inventoitu ja inventoinnit koottu kirjaksi Rakennettu Häme, julkaisija Hämeen liitto.</p> <p>Kulttuurimaisema- ja rakennusinventointi on tehty Tammelan taajaman asemakaavan muutosta ja laajennusta varten vuonna 2003; Kaavatalo Oy/ ark. Alf Lindström.</p> <p>Keskustan rakennuskantaa on myös inventoitu Hämeen ympäristökeskuksen Vorski-inventoinneissa, inventoijana Laura Vikman, Tammelan kunta.</p> <p>Forssan seudun pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on tehty vuonna 2006, Insinööritoimisto Paavo Ristola / Tammelan kunta.</p>	
<p>Karttatarkastelu</p>	<p>Alueelta on tehty karttatarkastelu, laatijana Mika Mäkelä, Tammelan kunta:</p> <p>Kuninkaankartastossa vuosilta 1785–1805 nähdään, kuinka vanha kirkonkylä on sijainnut jonkin matkaa vanhasta keskiaikaisesta kirkosta etelään, Pyhäjärven rannalla. Harjun ja rannan asutuksen välissä on ollut peltoaukeaa.</p>	 <p>Kuninkaankartasto</p>

	<p>Senaatinkartassa noin vuodelta 1880 on kirkonkylän asutus merkitty selkeämmin. Kirkko on edelleen omassa yksinäisyydessään nykyisen Tammelantien ja kirkonkylältä johtavan polun (nykyinen kevyenliikenteen reitti) risteyksessä, kirkon ja alueen välissä olevien peltojen jäädessä viljelykseen. Forssaan johtavan Tammelantien varteen on alkanut tulla asutusta ja nykyisen Norrintien rakennuskantaa on rakennettu.</p> <p>Vasta pitäjänkartassa vuodelta 1922 on asutusta alkanut levitä nykyisen Killintien tienoille.</p>	 <p>Senaatinkartta</p> <p>Pitäjänkartta</p>
Osalliset	<p>Osallisia tiedotetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta sekä mahdollisista yleisötilaisuuksista Forssan lehdessä, kunnan kotisivuilla ja ilmoitustaululla sekä ulkopaikkakuntalaisille kirjeitse.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnokset ja kaavaehdotukset selostuksineen asetetaan nähtäville OAS:n mukaan kunnantalolle ja kunnan kotisivuille.</p>	

	<p>Osallisia ovat kaikki, joiden toimintaan kaava vaikuttaa:</p> <p>Yksityiset / yritykset</p> <ul style="list-style-type: none"> - maanomistajat - asukkaat - alueen yrittäjät - muut alueella toimivat yritykset (sähköyhtiöt, puhelinyhtiöt, jätehuolto-yhtiöt) - alueella tai siihen liittyen toimivat yhdistykset - naapurit - kuntalaiset <p>Viranomaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hämeen Ely-keskus - Hämeen liitto - Hämeenlinnan kaupunginmuseo (aikaisemmin museovirasto) - Kanta-Hämeen hyvinvointialue (pelastuslaitos), aikaisemmin Kanta-Hämeen aluepelastuslaitos - Riihimäen kaupunki (Etelä-Hämeen ympäristöterveys) (aikaisemmin Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä) <p>Tammelan kunta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tammelan kunnan tekninen lautakunta 	
Käsittely-aikataulu	2015-2025	
Valmistelija	Mika Mäkelä, filosofian tohtori Tammelan kunta	
Päiväys ja allekirjoitus	Tammelassa 14.4.2026	Mika Mäkelä, filosofian tohtori

Palaute	<p>Viralliset muistutukset (ehdotusvaihe) voi toimittaa osoitteeseen:</p> <p>Tammelan kunta Kunnanhallitus Hakkapeliitantie 2 31300 Tammela</p>	<p>Mielipiteet kaavaan voi toimittaa suoraan kunnan kaavoitukselle:</p> <p>Mika Mäkelä Tammelan kunta 31300 Tammela puh 040 657 8077 mika.makela@tammela.fi</p>
---------	---	---

Tavoitteellinen aikataulu >>	24.2.2017	24.2.2017	26.9.2024	25.6.2025	14.4.2026
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Kaavaprosessin eteneminen >>

1. Kaavoitus-päätös KH 27.4.2015 §138	2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 30 vrk > mielipide kaavaan	3. Kaavaluonnos nähtävillä 30 vrk > mielipide kaavaan	4. Kaavaehdotus nähtävillä 30 vrk > virallinen muistutus > kunnan vastine muistutukseen	5. Ympäristölautakunnan hyväksymispäätös valitusmahdollisuus hallinto-oikeudelle 30 vrk	6. Voimaantulo
--	--	---	---	---	-----------------------

Osallistumismahdollisuudet >>

Osalliset >	Kunta tiedottaa vireille tulosta, tavoitteista keskusteleminen	Tilaisuus mielipiteen vapaamuotoisempan esittämiseen kaavaa valmisteltaessa	Mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus > kunta antaa virallisen vastineen	Ilmoitus muistuttajille / kirjallisesti pyytäneille > valitusoikeus hallinto-oikeuteen	kuulutus
Hämeen ELY-keskus >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	oikaisukehoitusmahd.	tiedoksi kirje
Uudenmaan ELY-keskus >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	"	"
Hämeenlinnan kaupunginmuuseo >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	tiedoksi	"
Hämeen liitto >	lausunnolle	lausunnolle/neuvottelu	lausunnolle/neuvottelu	"	"
Kunnan viranomaistahot >	Kunnanhallitus > asettaa nähtäville	Kunnanhallitus > asettaa nähtäville	Ympäristölautakunta > asettaa nähtäville	Ympäristölautakunta > hyväksyminen	
Tekninen lautakunta >	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/kokous	tiedoksi	tiedoksi
Ympäristölautakunta >	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/ kokous	lausunnolle/kokous	"	tiedoksi
Aluepelastuslaitos >	lausunnolle	lausunnolle	"	"	
Lounea Oy>	lausunnolle	"	"	"	
Elenia Oy >	lausunnolle	"	"	"	
Etelä-Hämeen ympäristöterveys >	lausunnolle	"	"	"	

Kaavoituksen etenemisestä ilmoittaminen >>

Kuntalaiset ja yhteisöt >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje > Valitusoikeus hallinto-oikeudelle 30 vrk	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)
Omistajat, vuokranhaltijat >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) kirje / neuvottelu	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) kirje / neuvottelu	"	"
Naapurit >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet) / kirje	"	"
Muut kuntalaiset >	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	kuulutus (paikallislehti, ilmoitustaulu, internet)	"	"

Toteutunut aikataulu >>	Päivämäärä Kuulutus 24.2.2017 Nähtävillä 27.2.-28.3.2017	Päivämäärä Kuulutus 24.2.2017 Nähtävillä 27.2.-28.3.2017	Päivämäärä Kuulutus 26.9.2024 Nähtävillä 26.9.-27.10.2024	Päivämäärä Kuulutus 25.6.2025	Päivämäärä Kuulutus 14.4.2026
-------------------------	--	--	---	-------------------------------------	-------------------------------------

päivitetty 14.4.2026 Mika Mäkelä

TAMMELA 44I

80 Tammelan kirkko 834441001 R I

Tammelan kylä muodostui pitäjän keskukseksi keskiajan lopulla; 1480-luvulla alettiin rakentaa kirkkoa Pyhäjärven ja Kaukjärven väliselle kannakselle. Kylän vanhalta tonttimaalta, Pyhäjärven rannalta, kirkolle johtanut tie on edelleen olemassa. Pyhälle Mikaelille nimetty kirkko valmistui 1500-luvun alkupuolella. Tästä ensimmäisestä rakennusvaiheesta on säilynyt kivimuuraukset kirkon etuosassa. 1700-luvulla kirkko laajennettiin nykyisen malliseksi pitkäkirkoksi, johon tuli myös kiinteä kellotorni. Laajennus valmistui 1785 yli-intendentti C. F. Adelcrantzin piirustuksien mukaisena. Sakasti rakennettiin nykyiseen asuunsa 1829. Vanhin hautausmaa oli kirkon vieressä ympärysmuurin sisäpuolella. Keski-ikäiseen tapaan myös kirkon lattian alle on haudattu. Kuuston Pirttilän ja Heikan hautaholvi on vuodelta 1829. Se sijaitsee kirkon länsipuolella kirkkomuurissa. Toinen hautaholvi sijaitsee uudella hautausmaalla, joka perustettiin 1812. Kirkkotarhaa ja uutta hautausmaata rajaa harmaakiviäitä. Tammelan pappila on valmistunut 1952. Moderni kunnan virastotalo työntyy kirkon lähelle.

8I Ahteenranta 834441054 R III

Forssantien ja Pyhäjärven välinen kapea ranta-alue on tontitettu melko tiiviisti, ilmeisesti osittain vesijättömaalle. Rantaan asti ulottuvilla tonteilla on eri-ikäistä rakennuskantaa. Vanhimmat talot ovat Ahteenrannan tavoin pienikokoisia puurakennuksia, joista osa on alun perin rakennettu asuinrakennuksiksi. Ahteenrannan talossa on taitekatto ja pystylautavuoraus. Pientä rakennusta on laajennettu sivuseinän levyisellä lasiverannalla. Tontilla on myös toinen lomasuntokäytössä oleva puurakennus. Ahteenrannan vierestä kulkee polku Huhtiluodolle. Viereisellä tontilla on nuorempaa asutusta.

82 Ahtola

834441002 R I

Ahtola sijaitsee Pyhäjärven rannan tuntumassa, mutta kuitenkin taajamassa. Rakennuksen ja järven väliin jää pieni puutarhamainen alue. Erityistä paikallishistoriallista arvoa omaava rakennus tunnetaan nimellä Mantaali. Nimi viittaa talon rakentamiseen ja sen käyttöön osallistuneeseen manttaalikuntaan. Rakennus valmistui 1937 ensisijaisesti Tammelan suojeluskunnan toimipisteeksi. Samaisena vuonna oli kulunut 20 vuotta Suomen itsenäiseksi julistamisesta, jonka kunniaksi Tammelassa järjestettiin suuri kansalaisjuhla. Tammelan kunta osti talon 1949, ja rakennus toimi yli neljäkymmentä vuotta kunnantalon. Rakennuksessa on edelleenkin kunnan toimitiloja. Arkistosiivessä on sotaveteraanien museo. Suojeluskuntatalon rakennustyö tehtiin suurimmaksi osaksi talkoilla ja mm. hirsä otettiin vastaan lahjoituksina. Piirustukset teki rakennusmestari V. Pääkkönen Helsingistä. Rakennus on kaksikerroksinen, aumakattoinen ja lautavuorattu hirsirakennus. Kasarmirakennusten henkeen toteutetun rakennuksen julkisivuja jäsentävät korkeista ja kapeista ikkunoista muodostuvat akselit. Erityisen voimakkaasti on korostettu sisäänkäyntejä. Päädyn pääsisäänkäynti ja sen yläpuolinen suuri ikkuna on kehystetty leveällä reunuksella. Toisen sisäänkäynnin kohdalla on porrastorni. Rakennuksen järvenpuoleiseen julkisivuun on tehty muutoksia. Rakennuksen toimiessa kunnantalonä siihen liitettiin kokonaishahmoa mukaileva, valkea ja tyylliltään pelkistetty arkistosiipi.

83 Alakansakoulu

834441005 R I

Veistokoulun tiloiksi 1877 valmistunut puukoulu sijaitsee Tammelan kirkonkylän kansakoulun naapurissa. Rakennus oli käsityökouluna vuodet 1880-1885, ja tämän jälkeen kansalaiskouluna. Vuonna 1929 rakennukseen suunniteltiin tilat alakansakoululle, kunnantoinistolle sekä kunnan kantakirjastolle. Julkinen käyttö jatkuu nykyään päiväkotitoimintana. Pitkä, harjakattoinen ja lautavuorattu puurakennus on kunnostettu vanhaa tyyliä mukaillen. Rakennus on Tammelantietä ylempänä rinteessä, missä se liittyy 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun aikana rakentuneeseen nauhamaiseen kyläasutukseen.

84 Ala-Lepola 834441004 R II

Mäenrinteeltä Tammelantien ympäristöön työntyvän Ala-Lepolan kookas, harjakattoinen ja klassistinen asuinrakennus on säilynyt perinteikkäässä asussa. Se rakennettiin 1936 eli suunnilleen samoihin aikoihin kuin vieressä olevat rakennukset. Yhdessä niistä muodostuu eheä nauhamaista kylärakennetta edustava taajamavaihe muulta osin paljon hajanaisempaan ydinkeskustaan. Kunnallisena päiväkotina toimivan rakennuksen piha on menettänyt entistä puutarhamaisuuttaan.

85 Allantila I ja 2 834441011 R III

Allantilan tontilla sijaitseva tavallista suurempi puurakennus on rakennettu vaihteittain nykyiseen kokoonsa. Vanhin osa valmistui 1929. Tammelan Osuuskassa osti rakennuksen 1940-luvun lopulla ja jatkoi sitä toisella kerroksella. Yksityiseksi asuinrakennukseksi talo palasi 1950-luvulla ja tässä käytössä se oli 2000-luvun alkuvuosiin. Rakennus sijaitsee vanhaa maantietä reunustavan pienasutuksen alueella, joka on rakentunut 1800-luvun loppupuolelta alkaen kylän vanhan peltoalueen pohjoisreunalle. Vanhaa rakennuskantaa on hävinnyt ja korvautunut uudella; Allantilankin naapuriin on rakentunut kerrostaloja.

86 Jussila 834441021 R II

Jussilan (ent. Humalainen) maatila sijaitsee Tammelan kirkonkylän länsireunalla, vanhan ja uuden tien risteyksessä. Talouskeskusta ympäröivät pellot ovat viimeisiä kylän vanhoista peltomaista, joita on viljelty harjun ja rannan välillä varhaiskeskiajalta lähtien. Peltomaita pirstoo nykyinen suora maantie ja peltoja on otettu myös kirkonkylän rakennusmaaksi. Jussilan pihapiirissä on 1901 valmistunut päärakennus, vanha hirsiaitta piharakennuksen päädyssä, korotettu tiilinavetta ja sementtitiilestä muurattu sikala. Päärakennusta on lyhennetty ja hirret käytettiin luultavasti muihin rakennuksiin. Talo sai yhtenäisen peiterimavuorauksen sodan jälkeen. Pitkän pulpettikattoisen lasiverannan paikalla lienee ollut kaksi erillistä kuistia. Talon alla on kivistä holvattu kellari, jonka päällä oleva pieni terassi valmistui samaan aikaan verannan kanssa.

87 Kepala

834441057 R II

Tammelantien tuntumaan jäävä Kepala on lohkottu Rauhaniemen tilasta. Paikalla sijaitsi aikoinaan ”Ruutin” torppa. Hirsirunkoinen talo valmistui 1937. Sen ulkoasussa, etenkin ikkunoissa, on pieniä piirteisiä ja yksinkertaisia rakennusajankohtaan viittaavia yksityiskohtia. Tontilla on suuri puutarha. Talo sijaitsee alueella, joka alkoi rakentua 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa kirkonkylän peltoalueen pohjoisreunalle, vanhan maantien varteen.

88 Kesäranta

834441056 R III

Kirkonkylän lähellä sijaitsevien järvien rannoille rakentui jo yli vuosisata sitten pieniä huviloita. Vanhempi ranta-asutus muodostui kalastajamökeistä. Kesärannan vaatimaton loma-asunto on 1930-luvulta; avonainen kuisti on uusittu myöhemmin. Nurkkakiville perustetussa rakennuksessa on sen pieneen runkosyvyyyteen nähden korkeat seinät. Suurella tontilla sijaitseva huvila sekä rantasauna ja piharakennus ovat aivan rannan tuntumassa. Forssantieltä katsottaessa pihaa suojaavat havupuut.

89 Kirkonkoulu

834441006 R I

Tammelan kirkonkylän kansakoulurakennus otettiin käyttöön 1867, ja tänä päivänä se on Kanta-Hämeessä säilyneistä pitäjien kansakouluista vanhimpia. Talonpoikaiseen hirsirakennusperinteeseen lukeutuvan, mutta uusrenessanssin tyyliin somistetun puukoulun suunnitteli lääninarkkitehti G. Th. Chiewitz, jonka suunnittelema on myös 1861 valmistunut Forssan tehtaankoulu. Tammelassa koulun perustamiseen vaikutti tehtailija A. W. Wahren, joka lahjoitti rakennuksen piirustukset. Maisemallisesti rakennus sijoittuu kirkonkylän vanhaan nauhamaiseen kyläympäristöön. Tammela toimi edelläkävijänä koulukasvitarhanviljelyssä, ja koulutontilla onkin säilynyt puutarhamainen alue. Kirkonkylässä on huomion arvoisen paljon omenatarhoja, jotka tien ja talojen väliin sijoitettuna tulevat esille kylämaisemassa.

90 Kotimäki 834441016 R II

Kotimäen kiinteistöllä oleva pienasumus on ilmeisesti kuulunut kirkonkellojen soittajalle ja sen rakentaminen ajoittuu 1800-1900-lukujen vaihteeseen. Puuaidoin rajattu piha-alue sijaitsee vanhan Tammelan-Forssan tien mutkassa. Alueella on ennen ollut muitakin itsellisten asumuksia. Nykyään taajamakohtaa hallitsee koulukeskus. Rakennuksen vierestä kulkee puitten varjostama pihakujanne viereiselle tontille. Harjakattoisen asuintalon runkosyvyys on pieni, ulkoseinissä on peiterimalaudoitusta ja ikkunat ovat kuusiruutuiset. Pihanpuoleisella seinällä on vain umpikuisti, ei ikkunoita.

91 Kotipirtti I 834441055 R III

Forssantien sivuun jäävä Kotipirtin taitekattoinen hirsitalo rakennettiin työväentaloksi 1900-luvun alussa. Vuoden 1918 jälkeen rakennus muutettiin asutokäyttöön. Rakennuksen ulkoasua on uudistettu 1990-luvulla, ja tuolloin mm. päätyihin rakennettiin maan tasalla olevat erkkerit ja järvenpuolella rakennusta laajennettiin kulmikkaalla ulonteella, jonka päälle tuli parveke. Laajennusosan alta purettiin vanha veranta. Pihassa sijaitseva liiteri/autotalli on 1990-luvulta. Rannassa on sauna. Huvilan edustalla on nurmipiha ja kunnostetut ajoväylät.

92 Muistola 834441014 R I

Muistolan pitkänomainen, harjakattoinen ja lautavuorattu asuinrakennus rakennettiin 1872 Tammelan vanhalle kylätontille. Tuolloin talo oli Marttilan tilaa. Nykyisessä pihapiirissä on päärakennuksen lisäksi tallirakennus, maakellari, piharakennus sekä saunamökki. Rakennuksia ympäröi puutarhamainen alue. Tiettävästi täälläkin puutarhan toteutukseen osallistui kansakoulussa 1800-luvulla opettajana ollut August Viksten. Kirkon ja kylätontin välinen vanha tieyhteys on säilynyt, mutta kylätontin rakennettu ympäristö on muuttunut uudisrakentamisen myötä.

93 Päivölä

834441012 R II

Kirkonkylässä Tammelantien ympäristössä on erikäistä pientaloasutusta, vanhimmat puutarhatontit on perustettu 1800-luvun lopulla. Päivölän rakennutti sahanasettaja Hirvonen noin 1890. Viime vuosisadan alkupuolella talon omisti runoilija Bertel Gripenberg. Päivölän 1800- ja 1900-lukujen taitteen hirsirakennustapaa edustava asuinrakennus on pitkänomainen ja harjakattoinen. Ulkoseinissä on nurkka- ja pystylistojen jäsentämä vaakalaudoitus. Päätykolmioissa ja seinien yläosissa on pystyaukko sahalaitareunalla. Rakennusta korotettiin 1930-luvulla. Samalla sen kaksi erillistä kuistia korvattiin yhdellä lasiverannalla. Myöhemmin tehty lasiverannan laajennus on sovitettu hyvin kokonaisuuteen. Pihapiiriin kuuluu myös vanha piharakennus, huvimaja ja kellari.

94 Rauhaniemi

834441023 R I

Rauhaniemen tila on lohkottu Sipilästä. Pihalla sijaitsevat iäkkäät hirsirakennukset on 1850-luvulla siirretty Alakylästä (vanhalta Tammelán kylätontilta). Aumakattoinen päärakennus rakennettiin nykyiselle paikalle 1868. Perinteikkäänä säilynyt pihapiiri rajautuu kevyenliikenteenväylään ja Forssantien. Liikenneväylien takana on Pyhäjärvi. Tien ja päärakennuksen väliin jää puutarha omenapuineen. Päärakennuksen ikkunat on uusittu vanhan ruutujaon mukaisina. Seinät on vuorattu vaakalaudoitukseen.

ottamatta matalaa rintalistan alapuolista pystyaukkoitusta. Korkean kivijalan yläpuolella on leveä jalkalista. Aiemmin rakennuksessa on ollut kaksi kuistia. Sittemmin tilalle rakennettiin pulpettikattoinen laajennus, jossa on tilat eteiselle ja saunalle. Päärakennukset, vanha pirtti ja hirsinen karjarakennus rajaavat asumapihaa. Tilan vanhoista rakennuksista on säilynyt myös kanala, makasiiniaitta, sauna ja riihi. Rakennusryhmän vieressä on rivitaloja ja Jussilan talouskeskus.

95 Sihvonen 834441034 R II

Sihvosen kesähuvila on valmistunut 1929 Pyhäjärven rannan tuntumaan. Se on kirkonkylän peltomaiden itäisen reuna-alueen vanhinta asutusta. Viereinen suojeluskuntatalo (Manttaali) valmistui vajaa kymmenen vuotta myöhemmin. Sihvosen pihapiirissä on huvilarakennus sekä asuntokäytössä oleva piharakennus, jossa aiemmin oli leivinuuni. Entinen kevyesti klassistinen huvilarakennus on pieniä muutoksia lukuun ottamatta rakennusaikaisessa asussaan. Eri-tyispiirteensä on pyöreä veranta.

96 Syrjäjä 834441013 R III

Syrjäjä sijaitsee Tammelasta Forssaan vievän vanhan kirkkotien varrella. Syrjäjä on tieltävästi rakennettu 1920-luvulla. Pienehkö, harjakattoinen ja lautavuorattu asuinrakennus on tontilla, jonka välittömässä läheisyydessä sijaitsee uudempi rakennus. Syrjäjä on sijoittunut kallion alapuolelle puutarhamaiseen ympäristöön. Tien toisella puolella on laaja hedelmätarha. Aikanaan väljästi rakennettu ja jossakin määrin mäkitupalaisten asuttama Killintien ympäristö on uudistunut 1900-luvun jälkipuoliskon ja 2000-luvun rakennustoiminnan myötä.

97 Talttavaara 834441010 A II

Tammelan käsi- ja taideteollisuuskoulun rakennukset sijaitsevat kirkonkylän kansakoulurakennusten yläpuolella, kallioisella moreenimäellä. Koulun rakennuksia ympäröi vanha puutarha-alue. Käsiyöalan koulu aloitti toimintansa entisessä alakansakoulussa. Vuonna 1912 koululle ostettiin nykyinen Talttavaaran tontti. Puinen koulurakennus valmistui 1924, sitä korotettiin 1930-luvulla ja jatkettiin 1940- ja 1960-luvulla. Kookkaassa rakennuksessa on rakennusajankohdan koulurakentamisessa käytettyjä pelkistetyn klassismin tunnusmerkkejä: kuusiruutuiset ikkunat suorin vuorilaudoin, suuri runkosyvyys ja yhtenäinen

pystylaudointi peiterimoin. Viimeisintä laajennusta ei ole tyyllisesti sovitettu vanhaan osaan. Pihassa oleva pajarakennus palautuu ulkoasultaan 1900-luvun alkupuolelle. Tonttiin kuului myös johtajan taitekattoinen asuntorakennus (ns. Aksuntalo). Se ja vanha koulurakennus näkyvät Norrintielle, jonka varrella on entinen kansakoulu. Vuonna 1969 valmistuneen oppilaitosrakennuksen arkkitehtuurissa on rakennusajankohdan tyyppi- ja piirteinä nauhafasadit ja erilaisten julkisivumateriaalien käyttö: vaaleiden tiiliseinien lisäksi on tumman ruskeaksi käsiteltyä puupaneelia.

98 Terttula

834441009 R III

Terttulan asuin- ja liiketalo sijaitsee kirkolta Mustialaan vievän tien reunassa, vastapäätä ns. Kupukkaan liiketaloa. Kiinteistö rajautuu vieressä oleviin pientalotontteihin. Rakennuksen länsipuolella on puutarhamainen alue. Terttula oli mäenrinteen ensimmäisiä liiketaloja. Kauppoja oli kivijalassa ja alakerroksessa, yläkerta on ollut aina asuntona. Matkustajakoti ja kahvila olivat alakerroksessa 1940-luvulla. Kivijalassa on edelleen kukkakauppa. Aumakattoisen ja hahmoltaan noppamaisen talon julkisivumateriaali on muuttunut, myös ikkunoihin ja tienpuoleiseen sisäänkäyntiin on tehty muutoksia. Terttula ja Kupukas muodostavat mittakaavallisesti eheän rakennusparin kirkon edustalle.

99 Tuomola

834441040 R II

Tuomolan (Eskola) rakennukset sijaitsevat Tammelan vanhalla kylätontilla. Talolta aukeaa näkymä Pyhäjärvelle. Tie kylästä kirkolle on säilynyt, mutta vanhalle maantielle ja kirkolle ulottunut yhtenäinen pelto-alue on suurimmaksi osaksi otettu keskustan liike- ja asuntorakentamisen käyttöön. Tuomolassa on pitkänomaisen harjakattoisen päärakennuksen lisäksi hirsiaitta ja kaksi puista piharakennusta. Pihapiirin lähellä on Muistolan tila talonpoikaisin rakennuksin. Muulta osin vanhan kyläkeskustan rakennuskanta on uudistunut 1970-luvulta lähtien, rivitalot rakennettiin 1980-luvulla.

100 Waaranpää 834441022 R I

Waaranpään asuintalo on rakennettu vuonna 1936, ja se edustaa ajan modernia arkkitehtuuria ns. valkoista funkista. Rakennuksessa on sileäksi rapatut seinät ja yhtenäinen ikkunanauha pääsisäänkäynnin yläpuolella. Alakerran ikkunoiden ruutujaossa on vielä klassisismien henkeä, ja rakennuksen pulpettikatto on poikkeuksellisen jyrkkä. Waaranpään on rakennuttanut Tammelan Kotiteollisuuskoulun johtaja Vihtori Norri. Rakennus sijaitsee kallion päällä, käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen naapurissa. Pihalla on sementtitiilestä muurattu talousrakennus.

101 Vartiala 834441058 R II

Vartialan kiinteistö sijaitsee alueella, joka alkoi rakentua 1800-luvun loppupuolella Tammelan kirkonkylän peltojen pohjoisreunalle, vanhan maantien varteen. Asuinrakennus on ilmeisesti näiltä ajoilta, ja rakennuttajana olisi perimätiedon mukaan ollut pappi. Myöhemmin rakennuksessa oli suutarinverstas ja leipomo. Posti toimi rakennuksessa noin 1940-luvulle saakka. Vartialan pihapiiriin kuuluu asuinrakennuksen lisäksi piharakennus ja maakellari. Asuinrakennuksen julkisivuissa näkyy korjausten myötä tulleita muutoksia.

TAMMELAN KILLINTIEN JA NORRINTIEN KAAVAMUUTOSALUEEN LUONTOTYYPPI- JA KASVILLISUUSSELVITYS SEKÄ LIITO- ORAVASELVITYS 2024–2025.

Lohkon 1 jyrkänteen yläosaa

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Tutkimusalue.....	3
3. Aineisto ja menetelmät.....	3
4. Tulokset.....	4
4.1 Alueen kasvillisuus ja luontotyypit	4
4.2 Liito-oravaselvitys	10
4.2.1 Johdanto	10
4.2.2 Aineisto ja käytetty menetelmä ...	10
4.2.3 Tulokset	10
5. Yhteenveto.....	11
6. Lähteet ja kirjallisuus.....	12
7. Liitteet	13

1. Johdanto

Tammelan kunta tilasi lokakuussa 2024 Suomen Luontotieto Oy:ltä Tammelan kunnan keskustaajaman alueella sijaitsevan Killintien ja Norrintien asemakaavan muutosalueen luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen sekä liito-oravaselvityksen. Selvitys kuuluu hankkeen ympäristösuunnitteluun ja ympäristövaikutuksiin liittyviin perusselvityksiin. Tehtävän yhteyshenkilönä on tilaajan puolella toiminut Mika Mäkelä ja Suomen Luontotieto Oy:ssä Jyrki Matikainen.

2. Tutkimusalue

Suunniteltu asemakaavan muutosalue sijaitsee Tammelan kunnan keskustaajaman pohjoisosassa. Valtaosa alueesta on jo rakennettua ja nyt tehty selvitys kohdistuu rakentamattomien tonttien välisiin rakentamattomiin tontteihin sekä Syrjänharjun reuna-alueeseen ja alueen länsiosan metsäalueeseen. Suunnittelualueella sijaitsee entinen taimitarhan alue ja alueella on myös julkisia palveluja, kuten koulu. Alueen metsiä on hoidettu talousmetsinä, eikä alueella ole luonnontilaisia tai edes sen kaltaisia metsäkuvioita. Syrjänharjuntien varrella on energiapuuvarasto ja pieni, osittain puutarhaviljelyksessä oleva peltoalue. Vesistöjä ei alueella ole, lukuun ottamatta piha-alueella sijaitsevaa kaivettua lampea. Syrjänharjun aluetta käytetään ulkoiluun ja alueella on ulkoilureitti.

3. Aineisto ja menetelmät

Tutkimusalueelta (karttaliite 1) selvitettiin Luonnonsuojelulain tarkoittamat suojeltavat luontotyypit (Luonnonsuojelulaki 2023/9/64§), Metsälain tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt (1996/1093, 10§) ja Vesilain (Vesilaki 587/2011, 2 luvun 11 § ja 3 luvun 2 §) suojelemat pienvesikohteet, kuten lähteet ja purot. Selvitys sisälsi myös uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppisiä (Kontula ym. 2018) koskevan tarkastelun.

Kangaskortekasvusto Syrjänharjun reunalla, lohkon 4 alueella

Luontotyyppiselvitys, jonka yhteydessä etsittiin myös uhanalaisia putkilokasvilajeja, tehtiin 4.11.2024. Hyvin lauhan syksyn takia alueen kasvillisuudesta sai vielä hyvän kuvan. Alueelle tehtiin liito-oravaselvitys jätöshavainnointimenetelmää käyttäen 19.3.2025.

Selvityksen maastotöistä vastasi FM, biologi Jyrki Matikainen Suomen Luontotieto Oy:stä. Raportin taittoi Eija Rauhala. Selvityksessä käytetyn karttamateriaalin luovutti tilaaja käyttöömmme. Esiselvitysvaiheessa selvitettiin alueelta julkaistu aiempi luontotieto mm. viranomaisrekistereistä ja laji.fi sivustoilta. Laji.fi sivustolla on alueelta hyvin niukasti havaintoja lähinnä sienilajistosta ja nekin ovat hyvin vanhoja. Uhanalaisesta lajistosta ei alueelta ole julkaistu havaintoja.

Selvityksen maastotöistä vastasi ja raportin kirjoitti FM, biologi Jyrki Matikainen Suomen Luontotieto Oy:stä. Raportin taittoi Eija Rauhala. Tilaaja toimitti selvityksessä käytetyn karttamateriaalin ja tausta-aineiston.

4. Tulokset

4.1 Alueen kasvillisuus ja luontotyyppit

Alueelta rajattiin kuusi rakentamatonta lohkoa, joista tehtiin lyhyt kasvillisuuden, luontotyyppien ja muiden mahdollisten luontoarvojen kuvaus.

Lohko 1

Lohko käsittää asutuksen rajaaman, mäntyä (*Pinus sylvestris*) kasvavan kallioselänteeseen, jonka eteläreunassa on näyttävä kalliojyrkäne. Puusto on lakialueella varttunutta männikköä, jonka seassa kasvaa yksittäisiä kuusia (*Picea abies*). Pensaskerroksen lajistoon kuuluu katajaa (*Juniperus communis*) ja paikoin pihlajan (*Sorbus aucuparia*) taimia sekä vieraslajeihin kuuluvaa isotuomipihlajaa (*Amelanchier spicata*). Aluskasvillisuus on niukkalajista ja valtalajisto koostuu mustikasta (*Vaccinium myrtillus*), puolukasta (*Vaccinium vitis-idaea*) ja metsälauhasta

Lohkon 1 alueella on muutamia avokalliolaikkuja

(*Deschampsia flexuosa*). Kallioselänteen lakialueella on muutamia kuluneita ja hyvin niukkalajisia avokalliolaikkuja, joista osa on poronjäkälien ja sammalten peittämiä. Osa alueen männyistä on vanhoja kilpikaarnamäntyjä ja yhdessä puussa kasvoi männynkääpä (*Phellinus pini*). Alueen eteläreunassa on näyttävä kallojyrkäne, jonka alapuolella on hyvin kapea tuomivaltainen (*Prunus padus*) alusmetsä. Jyrkänteen alaosan länsireunassa on pieni noin aarin kokoinen lehtolaikku, joka rajautuu hoidettuun pihaan. Lehtolaikun puusto koostuu haavoista (*Populus tremula*), rauduskoivuista (*Betula pendula*), vaahteroista (*Acer platanoides*) ja tuomista. Kallionjyrkänteen kasvilajistoon kuuluu mm. kallioimarre (*Polypodium vulgare*), haurasloikko (*Cystopteris fragilis*), kissankello (*Campanula rotundifolia*) ja ukontulikukka (*Verbascum thapsus*). Asemakaava-alueen ulkopuolella jyrkäne kuuluisi metsälain 10 § mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin.

Lohkon 1 lehtomaista jyrkänteen alusmetsää

Männynkääpä löytyi I ohkon 1 alueelta

Lohko 2

Lohkon alueeseen kuuluu entisen taimitarhan alue, joka rajautuu epäselvärajaisesti ympäröivään asutukseen. Alueella kasvaa riviin istutettuja kuusia, tammia (*Quercus robur*), vaahteroita ja tuijia (*Thuja occidentalis*) ja näiden sekaan on levinnyt mm. pihlajia. Istutusten välissä on reheviä, heinävaltaisia alueita, jossa kasvilajisto on kulttuurivaikutteista. Aluskasvillisuuden valtalajistoon kuuluu mm. niittynurmikka (*Poa pratensis*), juolavehnä (*Elymus repens*), särmäkuisma ja rehevöityneillä laikuilla nokkonen (*Urtica dioica*), pujo (*Artemisia vulgaris*), koiranputki (*Anthriscus sylvestris*), peltokorte (*Equisetum arvense*) ja pelto-ohdake (*Cirsium arvense*). Osaa alueen avoimista alueista hoidetaan nurmikkona tai niittynä ja aluetta niitetään säännöllisesti.

Lohkon 2 taimitarhan alueen rehevöitynyttä aluetta

Lohko 3

Lohko käsittää muutaman aarin kokoisen Killintien ja pihalammikon väliin jäävän haapavaltaisen kulttuurilehtolaikun, joka käytännössä on talon pihapiiriä. Alueella kasvaa kymmenkunta kookasta haapaa ja muutamia kookkaampia vaahteroita ja kuusia. Pensaskerroksessa esiintyy tuomea ja aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu metsänalvejuurta (*Dryopteris carthusiana*), vuohenputkea (*Aegopodium podagraria*), isokiertoa (*Calystegia sepium*) ja nokkosta. Alueella on yksi kolopuuhaapa.

Lohkon 3 haapavaltainen lehtolaikku

Lohko 4

Lohkon alueeseen kuuluu Syrjälänharjun hyvin harvapuustoiseksi hakattu eteläreunus. Jäljellä oleva puusto on varttunutta männikköä ja sekapuuna kasvaa yksittäisiä haapoja ja rauduskoivuja. Kuuset on hakkuissa alueelta poistettu. Aluspuustoa ei alueella ole ja niukka pensaskerros koostuu puiden kuten pihlajan taimista. Alueella on myös muutamia tammen ja vaahteran taimia. Metsätyyppi on alueella mustikkatyyppin kangasta, jossa aluskasvillisuuden valtalajiston muodostavat mustikka, metsälauha ja paikoin myös kevätpiippo. Hakkuiden jälkeinen kasvillisuuden pioneerivaikutus näkyy alueella metsälauhan runsautena. Varsinaista harjulajistoa on alueella niukasti. Vain Killintiehen rajautuvalla pienellä, hieman kaltevamalla rinnealueella näkyy harjukasvillisuuden piirteitä. Pienellä laikulla valtalajina kasvaa kangaskorte (*Equisetum hyemale*), seuralaislajeinaan ahomansikka (*Fragaria vesca*), isoaho-
orvokki (*Viola canina* subsp. *ruppii*) sekä sormisara (*Carex digitata*). Lohkon alueella on la-

hopuuta vain hakkuutähteiden muodossa. Lohkon alueeseen kuuluu myös tiehen rajautuva kenttä, jota käytetään energiapuun varastointiin.

Lohkon 4 alue on harvennettu muutama vuosi sitten

Lohko 5

Pellon ja asutuksen väliin jää loivaan rinnealueeseen sijoittuva kuusikkokuvio, jossa metsätyyppi on oravanmarjatyyppin tuoretta kangasta. Koko alue on harvennettu muutamia vuosia sitten ja aluspuusto ja pensaskerros on poistettu. Puusto on varttunutta kuusikkoa ja sekapuuna kasvaa muutamia rauduskoivuja ja Killintien varressa myös haapoja. Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu mm. mustikka, oravanmarja (*Mainthemum bifolium*), käenkaali (*Oxalis acetosella*) ja kevätpiippo (*Luzula pilosa*). Rinnealueen pohjalla on notkelma, jossa kasvaa muutamia kohdin hiirenporrasta (*Athyrium filix-femina*) ja metsäimarretta (*Gymnocarpium dryopteris*). Paikoitellen alueella näkyy hakkuiden jälkeinen kasvillisuuden pioneerivaikutus koivuntaimien ja myös vadelman taimien runsautena. Lahopuuta on alueella hakkuutähteiden ja muutaman kuolleen kuusen muodossa.

Lohkon 5 harvennettua kuusikkoa

Lohko 6

Asemakaava-alueen länsireunassa on Killintien kummallakin puolen varttunutta talousmetsää. Ylispuuna kasvaa varttuneita mäntyjä ja aluspuustona kasvaa kuusta. Niukka pensas-kerros koostuu kuusten ja pihlajan taimista. Metsätyyppi on koko alueella mustikkatyyppin tuoretta kangasta, jossa aluskasvillisuuden valtalajiston muodostavat mustikka, puolukka ja metsälauha. Muutamien kohdoin alueella on pieniä metsäkastikkakasvustoja. Lahopuuta on lohkon alueella niukasti. Lohkon alueeseen kuuluu myös osittain puutarhaviiljelyssä oleva, Killintiehen rajautuva pelto.

Lohkon 6 pohjoisosaa

4.2 Liito-oravaselvitys

4.2.1 Johdanto

Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu EU:n Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on siten erityisesti suojeltu laji koko EU:n alueella. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen ym. 2019) laji kuuluu luokkaan vaarantuneet (VU). Suomen liito-oravapopulaation kokoa on vaikea tarkasti selvittää, mutta seurantatutkimusten perusteella laji näyttää taantuneen viimeisen vuosikymmenen aikana jopa 30 %. Liito-oravan suojelustatus on vahva, sillä Luontodirektiivin 12 artiklan I kohta edellyttää, että lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä, eikä heikennetä. Alueellinen ympäristökeskus voi kuitenkin myöntää poikkeusluvan, mikäli lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

4.2.2 Aineisto ja käytetty menetelmä

Tutkimusalueelta tehty liito-oravaselvitys toteutettiin jätöshavainnointimenetelmää käyttäen. Inventoinnissa liito-oravan keltaisia jätöksiä haettiin lajin mahdollisten oleskelu- ja ruokailupuiden tyviltä ja oksien alta 19.3.2025 tehdyllä maastokäynnillä. Talvijätösten havaitsemiseen olosuhteet olivat hyvät, sillä lumi oli alueelta juuri sulanut, eikä kasvukausi ollut vielä alkanut ja puiden tyvet olivat hyvin havainnoitavissa. Jätöshavaintojen lisäksi alueelta etsittiin mahdollisia pesä- ja päivälepokoloja. Alueelta tutkittiin suurikokoisempien puiden ja erityisesti alueen muutamien haapojen tyvet liito-oravan jätösten löytämiseksi. Talvijätösten lisäksi inventointialueelta haettiin liito-oravan jättämiä virtsamerkkejä, jotka värjäävät erityisesti haapojen epifyyttisammaleet keltaisiksi ja tuoksuvat voimakkaasti läheltä nuuhkaistessa. Lisäksi alueelta etsittiin liito-oravan jättämiä syönnöksiä ja muita ruokailujälkiä. Lajin suosimien ruokailupuiden alta löytyy silmuja ja oksankärkiä ja kesäaikana myös pureskeltuja lehtiä, joita kertyy joskus runsaastikin puiden alle. Tutkimusalueelta ei ole julkaistu havaintoja liito-oravien esiintymisestä, eikä tutkimusalueen lähistöllä ei ole tunnettuja liito-oravan elinpiirejä.

4.2.3 Tulokset

Alueelta ei löytynyt liito-oravan jätöksiä tai muita merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Alueella on niukasti lajille tyypillistä elinympäristöä ja lajin suosimia kuusi-haapavaltaisia, reheviä metsäkuvioita ei alueella ole. Ainoastaan Killintien varressa sijaitsevan kaivetun lamikon ympäristössä on muutaman aarin kokoisella, haapaa kasvavalla alueella liito-oravalle soveliaista elinympäristöä ja alueella on myös kolopuu.

Liito-oravalle optimaalisin elinympäristö on puoliavoin kuusi-haapavaltainen varttunut metsä, jossa aluspuustossa kasvaa harmaaleppää ja koivuja lajin ravintolähteeksi. Harvennetuissa, monotonisissa talousmetsissä laji ei viihdy

Alueella ei havaittu liito-oravan jätöksiä

5. Yhteenveto

Suunnitellulla asemakaavan muutosalueella ei ole Luonnonsuojelulain 64 § mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä. Metsäkeskuksen avoimessa paikkatietoaineistossa alueelta ei ole rajattu Metsälain 10 § mukaisia erityisen arvokkaita elinympäristöjä, eikä niitä havaittu myöskään selvityksen aikana. Alueella on kaksi lajistoltaan vaatimatonta hyvin pientä lehtolaikkua, jotka rajautuvat asutukseen. Vesilain mukaisia suojeltavia kohteita ei alueella ole ja kaikki alueen vesiuomat ovat kaivettuja metsäojia. Luonnontilaisia lampia tai edes kausikosteita notkemia ei alueella ole ja ainoa alueella sijaitseva vesikohde on piha-alueella sijaitseva kaivettu lampi. Uhanalaisia luontotyyppisiä ei alueella ole. Vanhojen metsien kuvioita ei alueella ole, ja alueen metsäistä osuutta on jo vuosikymmeniä hoidettu talousmetsänä. Lahopuuta alueella esiintyy hieman runsaammin lohkon 1 kallion lakialueella ja tällä alueella puusto on varttuneempaa. Uhanalaista tai edes vaateliasta putkilokasvilajistoa ei alueelta löytynyt. Vieraslajeja (putkilokasvit) alueella esiintyy ainakin kolmen lajin voimin. Isotuomipihlajaa kasvaa lohkon 1 alueella sekä taimitarhan alueella. Killintien varressa kasvoi yhdessä kohdin lupiinia ja jättipalsamia löytyi niukkana kasvustona Syrjänharjun reuna-alueelta lohkon 4 alueelta. Alueella ei havaittu merkkejä liito-oravasta ja alueella on vain yhdessä kohdin lajille sopivaa elinympäristöä. Viitasammakoille sopivia kutupaikkoja ei alueella ole. Alueen metsäisellä osalla ei havaittu pysyvän pesän rakentavien petolintujen pesiä.

6. Lähteet ja kirjallisuus

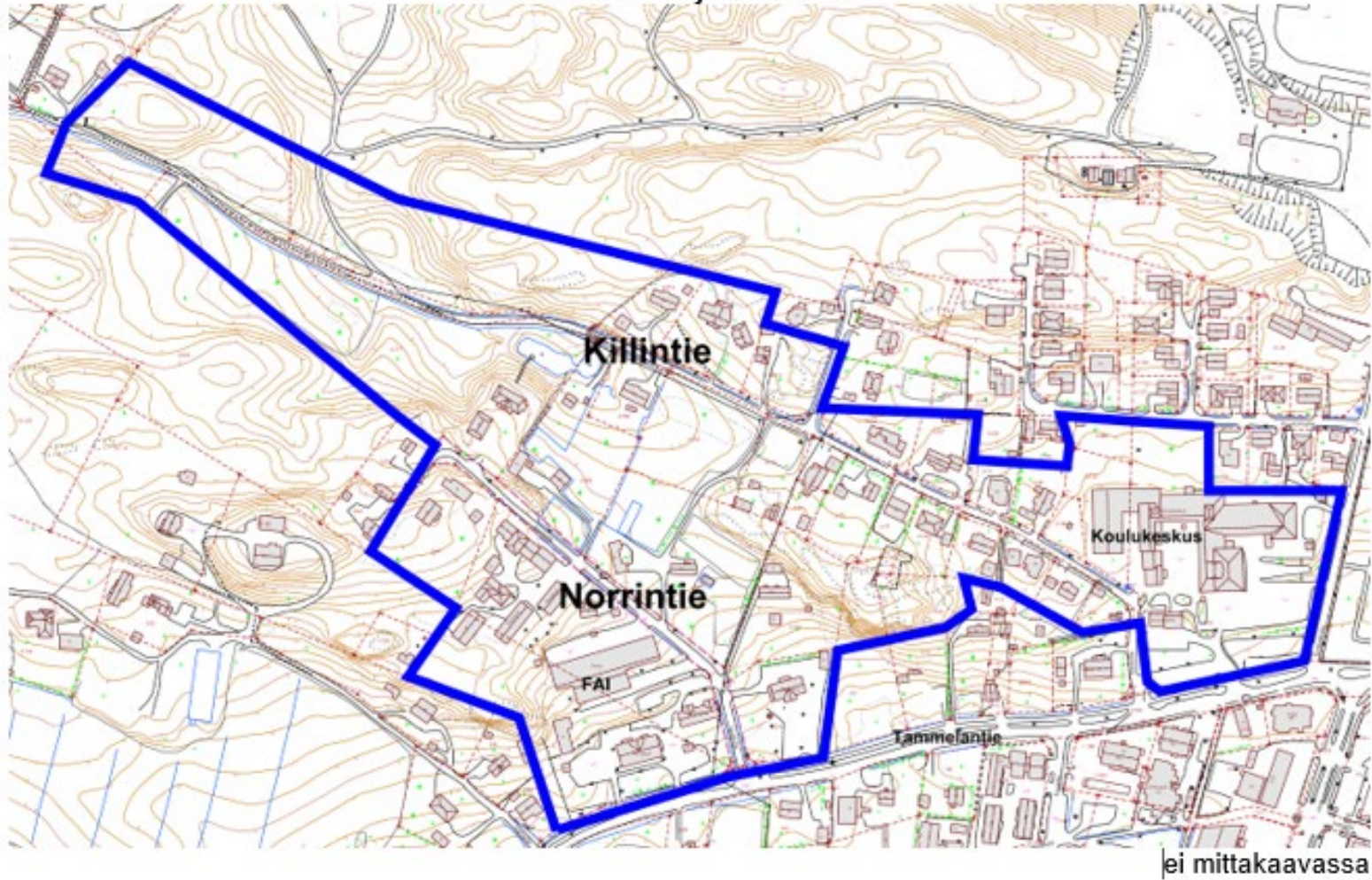
- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 -luontotyyppiopas. Ympäristöopas 46, 2. korj. painos, Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Geologian tutkimuskeskus GTK 2018. Maaperäkartta 1:20000/1:50 000 ja kallioperäkartta 1:200 000. <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara>
- Hanski, I. K. 2008: Liito-oravan (*Pteromys volans*) Suomen kannan koon arviointi. – Julkaisussa: Juslén, A., Kuusinen, M., Muona, J., Siitonen, J. & Toivonen, H. (toim.), Puutteellisesti tunnettujen ja uhanalaisten metsälajien tutkimusohjelma. Loppuraportti, s. 70–71. Suomen ympäristö 1/2008.
- Hanski, I. K., Henttonen, H., Liukko, U.-M., Meriluoto, M. & Mäkelä, A. (toim.) 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. – Suomen ympäristö 459.
- Hanski, I. K., Mönkkönen, M., Reunanen, P. & Stevens, P. 2000: Ecology of the Eurasian Flying Squirrel (*Pteromys volans*) in Finland. – Kirjassa: Goldingay, R. & Schebe, J. (toim.), *Biology of Gliding Mammals*. Filander Verlag, Fürth.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomenlajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s
- Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. ja Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaisetsammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas. 347 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehtikustannus. Tapio. Hämeenlinna.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri pohjolan kasvio. Tammi. Helsinki.
- Mäkelä, K & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43. 2023 2. korjattu painos.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s.
- Ryttäri, T. & Kettunen, T. 1997: Uhanalaiset kasvimme. – Suomen Ympäristökeskus. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.
- Ryttäri, T, Kalliovirta, M, & Lampinen, R. 2012 (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. Tammi, Helsinki
- Sierla L., Lammi, E., Mannila, J. ja Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö -sarja, nro 742. Ympäristöministeriö, Helsinki 2004. 113 s.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura -arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus.
- Valtion ympäristöhallinnon ympäristötietojärjestelmä.
www.karttapaikka.fi
www.laji.fi

7. Liitteet

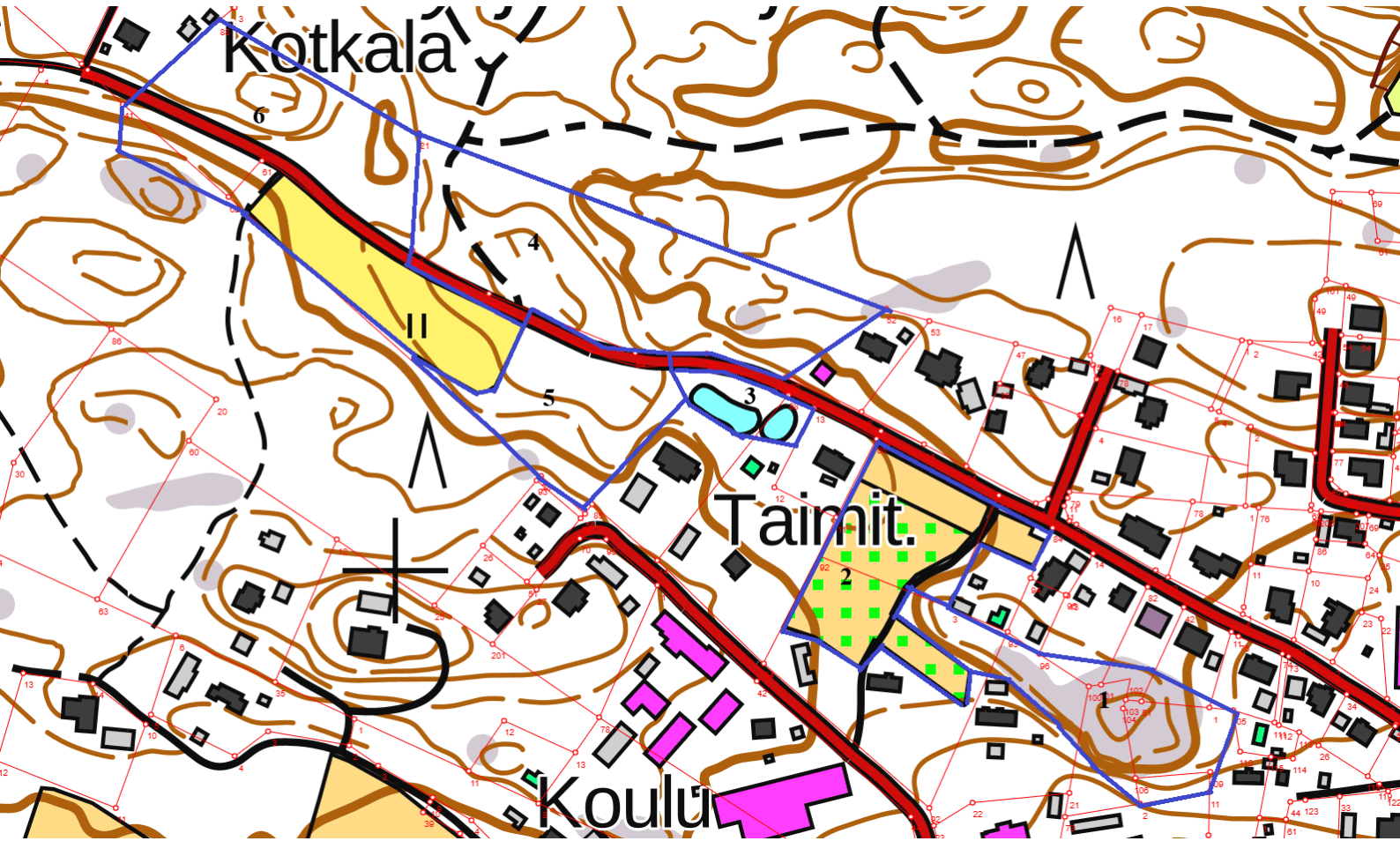
Karttaliite 1. Tutkimusalue

Kaavan aluerajaus 5.9.2024

Karttaliite 2. Tutkittujen lohkojen rajaus

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Tammela	Täyttämispvm	19.6.2025
Kaavan nimi	Syrjäharjuntien (Killintien) ja Norrintien asemakaavamuuotos		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	11.9.2024
Hyväksyjä	L - lautakunta	Vireilletulosta ilm. pvm	27.4.2015
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	18,3117	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	0,0184
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	18,2933

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	18,3119	100,00	31722	0,17	0,0000	739
A yhteensä	9,2973	50,8	20883	0,22	3,1255	7817
P yhteensä						
Y yhteensä	2,3237	12,7	9295	0,40	-3,0244	-8622
C yhteensä						
K yhteensä	0,5145	2,8	1544	0,30	0,5145	1544
T yhteensä						
V yhteensä	2,5814	14,1			0,5061	
R yhteensä						
L yhteensä	1,3528	7,4				
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä	2,2422	12,2			-1,1217	
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	14	0	1	350

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	18,3119	100,00	31722	0,17	0,0000	739
A yhteensä	9,2973	50,8	20883	0,22	3,1255	7817
AL	2,0072	21,6	4829	0,24	2,0072	4829
AO	7,2901	78,4	16054	0,22	0,4194	2988
AP					0,4115	
A					0,2874	
P yhteensä						
Y yhteensä	2,3237	12,7	9295	0,40	-3,0244	-8622
YO	2,3237	100,0	9295	0,40		
Y					-1,5304	-4591
YL					-0,4514	-903
YS					-1,0426	-3128
C yhteensä						
K yhteensä	0,5145	2,8	1544	0,30	0,5145	1544
K	0,5145	100,0	1544	0,30	0,5145	1544
T yhteensä						
V yhteensä	2,5814	14,1			0,5061	
VL	2,5814	100,0			0,5061	
R yhteensä						
L yhteensä	1,3528	7,4				
L	1,3528	100,0				
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä	2,2422	12,2			-1,1217	
M	0,7484	33,4			-0,4194	
MP	1,4938	66,6			-0,7023	
W yhteensä						

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	14	0	1	350
Asemakaava	14	0	1	350